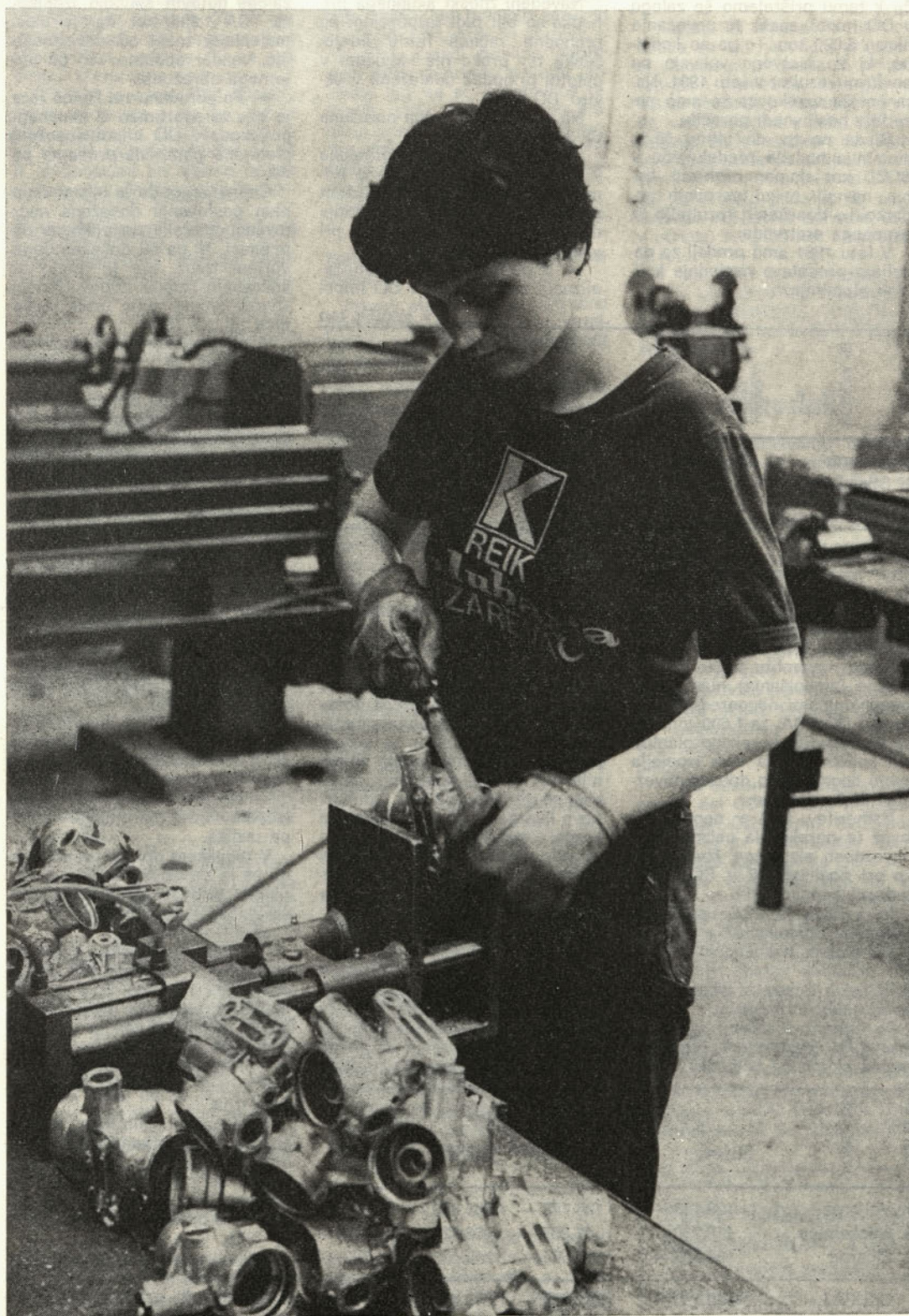

aluminij

Glasilno delovne organizacije Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

Doseženi poslovni rezultati v letu '81

V mesecu februarju oziroma natančneje od 10. do 24. 2. 1982 potekajo v vseh TOZD in Delovni skupnosti skupnih služb obravnave lanskoletnega poslovanja. Osnova obravnave je poslovno poročilo, ki je pripravljeno v smislu sprejetega programa aktivnosti za pripravo, obrnavo in sprejemanje zaključnega računa za leto 1981.

V prvem delu poročila obrnavamo pogoje poslovanja in pridobivanje celotnega prihodka ter porabljena sredstva, izpolnitev letnega plana in primerjavo s preteklim letom.

Drugi del obravnava doseženi dohodek, obveznosti iz dohodka, čisti dohodek in njegovo razporeditev ter primerjavo skladnosti razporeditve in primerjalne kazalce po TOZD.

Številni podatki pa so prikazani v priloženih tabelah.

Obračun poslovanja v TGA poteka že 4 leta po sistemu skupnega prihodka in pri tem v računovodsko tehničnem pogledu ni večjih težav. Resne težave pa so zaradi manjkajočih normativov storitev, kar lahko v mnogočem vpliva na realnost doseženih rezultatov med TOZD. V letu 1981 smo tudi v SOZD UNIAL prešli na sistem skupnega prihodka, ki pa zaradi prehoda na drugačen obračunski sistem, ima posledice na poslovnih rezultatih udeleženk. Na rezultat pri nosilkah skupnega prihodka (TOZD: Valjarna, Stiskalnica, Žičarna v DO IMPOL) vplivajo ugodno prodaja zalog gotovih izdelkov iz preteklih let, ki po sporazumu o skupnem prihodu niso skupni proizvod, prenešana neplačana realizacija ter drugi prihodki iz preteklega leta.

Nasprotno pa se pri faznih udeleženkah (TOZD v DO TGA) s prehodom na SP s TOZD v

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

DO Impol zaradi časovnega zamika, to je zaradi zalog gotovih skupnih proizvodov pri nosilkah, dohodek prehodno zmanjša. Takšno stanje je pri prehodu na SZ neizbežno in se mu ni bilo mogoče izogniti.

Poslovni proces se je v letu 1981 odvijal v znatno težjih pogojih, kot smo jih pričakovali, sodeč po planskih predvidevanjih. Na eni strani so nastopile resne težave pri nabavi surovin, nabavne cene surovin so naraščale mnogo hitreje od prodajnih, TGA pa se je prvič v zadnjih 10 letih srečala z negativno devizno oziroma plačilno bilanco, kar je najprej povzročilo najemane kreditnih linij, kasneje pa celo privedlo do neposrednega izvoza aluminija po zelo neugodnih cenah, povečanje zalog gotovih izdelkov itd.

Vse to je imelo velik vpliv na dosežene finančne rezultate, čeprav podatki o doseženem količinskem obsegu proizvodnje niso bili slabi.

Za poslovanje v letu 1981 je značilno to, da je finančni odraz poslovanja nekoliko slabši od dejansko doseženih proizvodnih rezultatov, zato je tudi širša družbena ocena poslovanja skoraj izključno skozi doseženi dohodek, nekoliko vprašljiva. Precejšnji vpliv na poslovanje pa je imelo zakasnelo uvajanje poskusne proizvodnje v obratu nove livarne, ki močno zamegljuje primerjavo dejanskih s planiranimi in z lanskoletnimi rezultati.

Nemajhne težave pri obračunu pa je povzročalo nerealno planiranje fizičnega obsega storitev v storitvenih TOZD za leto 1981, ki do neke mere tudi krnijo normalna razmerja v doseženem dohodku med TOZD.

V letu 1981 je DO TGA praktično poslovala z nepokrito devizno plačilno bilanco. To je imelo negativne posledice v dohodku. Poslovna uspešnost je odvisna od vrste dejavnikov, predvsem pa od dosežene blagovne proizvodnje in uspešne prodaje, od racionalnosti gospodarjenja s proizvodnimi tvorcami pa tudi od drugih notranjih in zunanjih vplivov. Zato bomo najprej pogledali, kako je bilo s proizvodnjo.

V TOZD Glinica smo skupno planirano proizvodnjo glinice presegli za 2.600 ton, pa tudi kalcinirane glinice smo proizvedli za 1 % več kot smo planirali.

Proizvodnja primarnega aluminija je bila za 2 % višja od planirane in za 1 % višja od leta 1980. Čeprav je bil dosežen količinski obseg proizvodnje, pa je bila zaradi kasnitve pričetka obratovanja nove livarne dosežen slabši prodajni asortiman.

Posebej je potrebno poudariti uspešnost proizvodnje v TOZD LLBK Trbovlje, ki je presegla plan za 4, preteklo leto pa za 12 %.

Tudi storitvene TOZD so presegle načrtovan obseg storitev. TOZD Vzdrževanje je opravilo 8 % več od plana in 5 % več kot v preteklem letu.

Zaradi večjih količin surovin je opravila TOZD Promet bistveno večji obseg storitev.

Tudi v TOZD Kontrola kvalitete je bilo opravljeno več storitev od plana in od preteklega leta.

In kako je potekala prodaja?

Planirana prodaja v letu 1981 ni bila realizirana niti po količini, niti po asortimanu in v področjih prodaje.

Zaradi neizpolnjevanja deviznih obveznosti po sporazumih je bila zmanjšana prodaja kupcem zlitin pa tudi DO Impol. Povečana pa je bila neposredno v izvoz, ki sploh ni bila načrtovana.

S prehodom na sistem skupnega prihodka s TOZD v DO Impol pa so nastale nove zaloge skupnih proizvodov. Prav tako pa ni bila izpolnjena načrtovana prodaja Al hidrata. Navedene okoliščine so povzročile, da je bila količinska prodaja aluminija za 17 % nižja od plana in za 16 % nižja od preteklega leta. Zaradi tega so se povečale zaloge aluminija za okrog 3.000 v TGA in če k temu prištejemo še zalogo v DO Impol, znaša to povečanje okrog 5.000 ton. To pa so količine, ki že bistveno vplivajo na poslovni rezultat v letu 1981. Natančnejše vzroke za to smo navedli v poslovnem poročilu.

Glede na to, da okrog 60 % aluminija nadalje predelujemo v SOZD kot skupen proizvod, bomo navedli nekaj osnovnih podatkov o doseženih rezultatih iz skupnega proizvoda:

V letu 1981 smo predali za nadaljnjo predelavo naslednje količine aluminija:

Zap. št.	NOSILKA SP	MERSKA ENOTA	PLANIRANO	DOBAVLJENO	RAZLIKA	INDEKS izpol.
1.	Valjarna	t	20.430	19.863	— 567	92,7
2.	Stiskalnica	t	2.390	2.480	+ 90	103,8
3.	Žičarna	t	5.180	3.862	— 1.318	74,6
SKUPAJ			t 28.000	26.205	— 1.795	93,6

DO TGA v letu 1981 ni dobavila prvotno načrtovanih količin aluminija v DO Impol, ker je v mesecu novembru prišlo do korekcije (zmanjšanja) plan dobav zaradi nujnosti neposrednega izvoza v DO TGA, za 1.600 ton. Če upoštevamo to korekcijo planiranih količin je DO TGA izpolnila svojo dogovorjeno dobavo obveznost 99,3 odstotno.

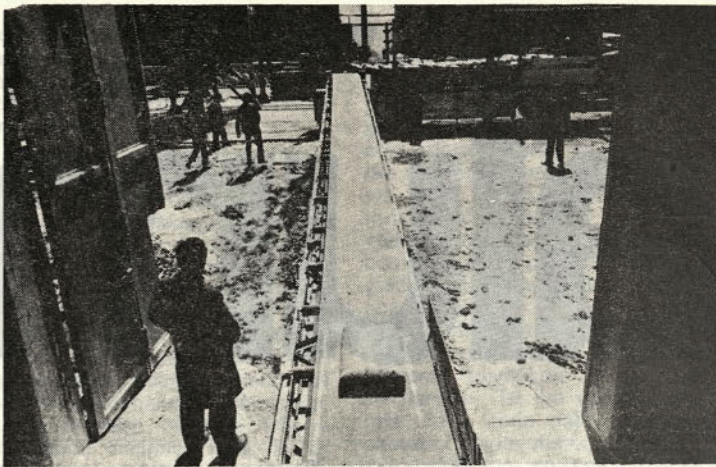
Usmeritev TGA v neposredni izvoz je narekovala neizpolnjena obveznost skupnega izvoza, tako pri nosilkah SP v SOZD kot tudi pri kupcih zlitin.

In kakšna je bila uspešnost skupnega poslovanja?

V zadnjem tromesečju je skupni prihodek zaradi zmanjšanja količinskih dobav za skupni proizvod nekoliko upešal.

Po letnem obračunu so bili v letu 1981 razporejeni naslednji zneski skupnega prihodka:

Zap. št.	NOSILKA SP	RAZPOREJENI SKUPNI DOHODEK			SKUPAJ na enoto
		DINARSKI	DEVIZNI	SKUPAJ	
1.	Valjarna	1.129.156.—	136.742.—	1.265.899.—	67.950.—
2.	Stiskalnica	118.733.—	47.887.—	166.620.—	71.570.—
3.	Žičarna	138.805.—	77.694.—	216.498.—	74.783.—
SKUPAJ		1.386.694.—	262.323.—	1.649.017.—	69.135.—

Transporter

Navedeni zneski skupnega prihodka so bili tudi razporejeni na prehodne račune fazne udeleženske ter preko nje vključeni v celotni prihodek udeleženk v okviru DO TGA.

Na podlagi končnega obračuna SP Ugotavljamo:

— Deleži skupnega prihodka v letnem obračunu so se v primerjavi z obračunskim deležem za 9 mesecev, zaradi zmanjšanja dobav v zadnjem tromesečju pri vseh nosilkah SP, znižali.

— Iz poročila o fakturirani realizaciji za leto 1981 v DO Impol

v tisočih ton

zaloge gotovih skupnih izdelkov za TGA 1.995 ton, kar je sicer malenkost manj od devetmesečja, vendar občutno več od polletnega obračuna.

— Po obračunu na koncu leta, je bila za asortiman iz skupnega proizvoda v DO Impol dosežena planirana poprečna prodajna cena.

Ocenjujemo, da je bila v skupnem poslovanju dosežena načrtovana dinarska dohodkovna uspešnost. Ni pa bil dosežen dogovorjeni izvoz, kar je imelo ob sočasnem izpadu dogovorjenega izvoza kupcev zlitin težke posledice za DO TGA.

V aluminijem dohodkovnem krogu pa je bilo doseženo 3.342.— mio din realizacije.

Plačani skupni prihodek v tem dohodkovnem krogu znaša le 84 % planiranega SP, ki ga še nekoliko izboljša, za cca 10,6 mio din nižja neplačana realizacija na koncu obračunskega obdobja.

Zaostanek doseženega za planiranim CP, cca 560 mio din, je nastal iz več razlogov:

— manjšega obsega prodaje gotovih izdelkov od planiranega, za cca 6.500 ton, od tega odpade 1.995 ton na neprodane skupne izdelke v DO Impol, ostala zaloga pa je nastala v DO TGA.

To pomeni izpad CP v višini cca 450 mio din.

— Drugi vpliv je dosežena nižja prodajna cena od planirane pri livarniških zlitinah, kar znaša cca 100 mio din.

— Sprememba v asortimanu izdelkov in drugi manjši vplivi, pa razlika.

V gliniškem dohodkovnem krogu pa je znašal SP 241,8 mio din. Skupni prihodek tega kroga znaša le 80,7 % planiranega.

Vzroki za to so:

— Nižja količinska blagovna proizvodnja vlažnega hidrata za cca 1.000 ton. Od tega je bila manjša prodaja na domačem trgu za cca 2.000 ton in večja za cca 1.000 ton na zunanjem trgu.

— Nedosežene planirane prodajne cene pri prodaji na domačem trgu.

Neplačana realizacija se je znižala na minimum (cca 7.556.— din). Ker je nižja od začetnega stanja za cca 1,12 mio din je plačan CP v obračunu višji od dejanske prodaje vrednosti v letu 1981.

Nekoliko so se povečale zaloge nedokončanih proizvodov pri Al hidratu in pri kalcinirani glinici.

Doseženi celotni prihodek za DO TGA kot celoto

Temeljne organizacije in delovna skupnost v DO TGA so ustvarile skupaj 3.562,2 mio din celotnega prihodka. Ta prihodek je čisti, brez interne realizacije. Neka jnad 85,5 % ali 3.048 mio din celotnih prihodkov je doseženo iz skupnega prihodka. Ostale prihodke (izven SP), ki znašajo 14,5 % CP pa sestavljajo:

- prihodki od neposredne prodaje na ekster. trgu 6,7 %
- prihodki od svobodne menjave 3,3 %
- razni drugi prihodki 4,5 %

V okviru drugih prihodkov pa predstavljajo prihodki od obresti, tečajne razlike, udeležba na skupnem dohodku v bankah itd. le cca 2 %. Njihov delež pa odločilno vpliva na ostanek ČD za poslovnost, saj predstavljajo skoraj 70 % ostanka ČD za razširitev materialne osnove.

DO TGA je v letu 1981 dosegla manj celotnega prihodka, kot je bilo planirano. (IND-87). Vzroki za manjši celotni prihodek so bili obravnavani pri analizi aluminjskega in gliniškega dohodkov-

nega kroga. Ključni pa so: manjši fizični obseg prodaje od planirane, nižje cene pri livarskih zlitinah ter skromnejša struktura prodajnega asortimana.

Razen navedenih so seveda še drugi negativni vplivi na CP, kot n. pr. nizka cena v prodaji aluminija neposredno v izvoz, ki sploh ni bil načrtovan, ampak se je pojavil iz devizno bilančnih razlogov, neobračunane izvozne stimulacije itd. Primerjava s preteklim letom pa kaže, da smo dosegli 663.— mio din več CP ali 23 %. Povečanje je izključno odraz cenovnih razmer, kajti v letu 1981 so bile prodane nižje količine izdelkov. Povečanja se pojavljajo pri vseh vrstah prihodkov, razen pri tečajnih razlikah in drugih prihodkih, ki so bistveno nižji. Zaradi prisilne prodaje deviz v prvem polletju lanskega leta so se dohodki od tečajnih razlik znižali na eno šestino preteklega leta. To ima močan vpliv na slabši poslovni rezultat v letu 1981, čeprav se delno kompenzira z obrestmi.

Štete vzroke ni bilo mogoče zadržati.

Fiksne stroške pa je potrebno podrobneje analizirati po stroškovnih mestih in jih reducirati na potrebe.

Za boljše ilustracijo gibanja celotnega prihodka, porabljenih sredstev in dohodka pa navajamo še podatke po kvartalnih leta 1981:

Stopnja rasti v odnosu na preteklo leto

	31.3.81	30.6.81	30.9.81	31.9.81	(ocena 81)
— Celotni prihodek	148	150	137	123	126
— Porabljena sredstva	152	160	145	134	138
— DOHODEK	137	131	119	102	104

Za poslovanje DO TGA v letu 1981 velja, da so porabljena sredstva naraščala znatno hitreje od rasti CP. To velja tako glede na plan kot na preteklo leto.

Podrobnejša razčlenitev porabljenih sredstev kaže, da so hitrejšo rast porabljenih sredstev povzročili tako variabilni kot fiksni stroški.

Za približno enaki obseg proizvodnje kot je bila planirana so variabilni stroški višji na ravni DO za 1,3 % od plana in za polovico od preteklega leta. Preseganje variabilnih stroškov pa ne izvira iz doseženih slabših količinskih normativov od planiranih, ampak predvsem iz višjih nabavnih cen, kar še posebej velja za surovine iz uvoza. Analiza izvora prekoračitve v odnosu na leto 1980 kaže, da se strošek porabljene energije zvišal za 44 %, za surovine pa poprečno za 54 %. Višji so tudi drugi stroški. Povečanja stroškov glede na na-

z navedene primerjave se vidi:

— da je stopnja rasti CP po tromesečjih v odnosu na enako obdobje preteklega leta hitro upadla in na koncu leta pristala blizu ocene, ki je bila podana v mesecu novembru,

— da je stopnja zaostajanja v rasti porabljenih sredstev v primerjavi s CP bila znatno počasnejša,

— da je dohodek, kot rezultat gibanj CP in porabljenih sredstev iz tromesečja v tromesečju vztrajno zaostajal ter obstal približno na pričakovani višini.

Takšno neugodno gibanje je povzročila predvsem neuskaljena politika cen. Prodajne cene za naše izdelke, ki niso v SP, se določajo na ravni federacije, a cene za elektriko, premog, ŽT storitve itd. pa na ravni republike. Svoj prispevek k tem cenovnim škarjem pa je bil tudi močan porast nabavnih cen surovin iz uvoza.

večja količina proizvodnje (variabilni stroški), ki včasih nima niti kupca. Zaradi tega je toliko povdarjena družbena usmeritev v varčevanje.

Nasprotno, od leta 1980, ko smo zaradi prihodka od izjemnih ugodnosti imeli zelo visoko stopnjo rasti dohodka ima TGA v letu 1981 zelo skromno rast dohodka (cca 1,5 i. t.). Prav tako je globoko pod planom za leto 1981.

Gibanje posameznih indeksov na pretekla leta in na plan:

Odnosno na preteklo leto oziroma plan

ELEMENTI	din		IND
	1980/79	1981/80	1981 plan 81
Celotni prihodek	151.5	123	87
Porabljena sredstva	151.1	134	95
DOHODEK	152.3	101.4	72

Razlogi za stagnacijo rasti dohodka so bili navedeni pri analizi celotnega prihodka in pri porabljenih sredstvih. Zato jih ne bomo ponavljali. Poudarjamo pa, da rast prihodka v letu 1981 po stopnji 23 % nikakor ne more pokriti prirasta porabljenih sredstev, ki so se zvišale za 34 %, kar je moralo privedi do močnejšega zaostanka dohodka tako v odnosu na plan kot na preteklo leto.

V letu 1981 so se močno povečale obveznosti iz dohodka. Stopnje obremenitve dohodka z obveznostmi so v letu 1980 in 1981 znašale:

Čisti dohodek

Hitrejšo naraščanje obveznosti iz dohodka je nadalje močno znižalo čisti dohodek, ki je dosegel le 36 % planiranega, od preteklega leta pa je bil nižji za 13 %.

Kljub temu, da je dosežen nizek ČD pa zadošča vsem TOZD za pokritje izplačanih OD in obračunanega stanovanjskega prispevka, za rezerve ter normalni sklad skupne porabe za ostale namene za leto 1982. Nekaj čistega dohodka pa ostane tudi za Poslovni sklad. Predlog dokončne razporeditve ČD pa je bil pripravljen na naslednjih izhodiščih:

— Za osebne dohodke se razporedi del ČD v višini dejansko izplačanih OD v letu 1981. Razlog za to je prekoračitev dovoljene rasti sredstev za OD v letu 1981 za 15.480.566 din ali za 3,92 %, ki jo bo potrebno pokriti v letu 1982. V tej prekoračitvi ni zajeta TOZD LLBK Trbovlje, ki se direktno primerja z Dogovorom.

— Sklad skupne porabe za ostale namene je izračunan po določenih družbenega dogovora in različnih višine izplačil v letu 1981, glede na republiško poprečje. Na sploh pa ima DO TGA brez LLBK Trbovlje za 52 % višje korišče-

	100	100	100
Dohodek	100	100	100
Obvez. iz dohodka	24	34,4	143

Visoko stopnjo rasti imajo predvsem prispevki za SIS — negospodarstvo, a posebej še odstopajo obveznosti za prispevke regionalnim SIS (I-352). Tu je uveden novi prispevek iz dohodka za zdravstveno varstvo, ki se je prej plačeval iz bruto OD.

ma plan

Zelo visoke so tudi pogodbenne obveznosti, ker občutneje odstopajo obresti, zavarovalne premije in stroški plačilnega prometa, ki so tudi za 30 % višje od plana.

Od plana močnejše odstopajo tudi prispevki za gospodarske SIS — zlasti pa prispevek za razvoj premovalništva in prispevek za ŽTP.

Vse samoupravne obveznosti so obračunane na podlagi sprejetih samoupravnih sporazumov.

Absolutno povečanje prispevkov in davkov pa znaša v letu 1981 112 — mio din.

nje SSP kot znaša republiško poprečje.

— Del za stanovanjski del SSP in za rezerve je razporejen na podlagi predpisanih stopenj.

— Za razvoj surovinske osnove je izdvojen znesek po zveznem dogovoru to je 16,3 mio din.

— Za občinske SIS — je razporejeno po sprejetih Sporazumih 7,7 mio din.

— Za poslovni sklad, namensko za razvoj materialne osnove republiške gospodarske infrastrukture (ISE, ŽTP, Nafto in plin, ceste, luško gospodarstvo) in drugo je izdvojeno 19,8 mio din.

— Za poslovni sklad (čisti) le cca 80 mio din, kar je v primerjavi s preteklim letom le tretjina.

Dokončno razporeditev pa bodo opravili in potrdili delavci TOZD na zborih, ki potekajo v času, ko pišemo to informacijo. Pri tem imajo v poročilu o poslovanju na razpolago številne podrobnejše podatke.

Na koncu naj še dodamo, da ob upoštevanju spremenjenih pogojev poslovanja v letu 1981 in številnih težavah, ki so vplivale na potek poslovanja v TGA ni bilom ogoče pričakovati bistveno ugodnejšega poslovnega rezultata.

Franc LUKMAN

Vsem delavkam, upokojenkam in štipendistkam TGA iskrene čestitke ob osmem marcu. Uredniški odbor

Prisrčne želje ob osmem marcu

Leto je spet naokoli in že je pred nami spet eden naših pomembnih praznikov in sicer mednarodni praznik dan žena, 8. marec. Ta pomembni praznik seveda praznujejo v mnogih državah sveta, mnogo pa je še takih, ki ne poznajo nobene svobode in zato tudi tega praznika ne, ker so brezpravne — zatirane ter zaničevane samo zato, ker so pač žene. Vsepreveč še v mnogih državah sveta (morda še tudi kje pri nas) prevladuje mnenje, da je žena le za gospodinjo ter rojevanje otrok. Seveda je pri nas vse drugače, saj smo vsakodnevne priče izredno pomembne vloge naše žene, saj vidimo in zasledimo mnoge žene tudi na izredno visokih in pomembnih funkcijah, da o aktivnosti žensk v mnogih društvenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih tako v delovnih organizacijah, kot v krajevnih skupnostih. Čeprav smo ponosni na mednarodni praznik dneva žena, pa ga bomo vseeno praznovali že drugo leto z bolečino v naših srcih, saj ga bomo praznovali brez našega dragega tovariša TITA, ki je prav vlogi naše žene dajal izreden poudarek in pomen v našem samoupravnem socialističnem sistemu, saj ne smemo pozabiti izredne borbenosti mnogih žena, ki so se enakopravno z ramo ob rami borile s svojimi moškimi tovariši — partizani. Nikoli ne bomo pozabili tistih pomembnih besed pokojnega tovariša TITA, ko je dejal, da je ponosen, da ima v svoji osvobodilni armadi tudi tako veliko število žensk, ki so bile hrabre in se borile ter tudi umirale junaške smrti. To je najbolj konkretno dokazala prva konferenca AFŽ Jugoslavije, ki je bila 6. decembra 1942. leta v Bosanskem Petrovcu in katere se je udeležil tudi pokojni tovariš TITO. Prav na tej pomembni I. konferenci AFŽ je le-to zaključil z zgodovinskimi besedami: »Ponosen sem, da stojim na čelu

take armade v kateri je veliko število žena, katere so v svojem junaštvu na prvih bojnih linijah prikazale izredno hrabrost. Zato se takemu narodu ni treba nikoli bati poraza pred komurkoli«. Tudi danes se naše žene vsebolj uveljavljajo na družbenopolitičnem torišču, kar je dokaz več, da sledijo tistim, ki so se v času NOV hrabro borile in nikoli odstopale od zastavljenih nalog, ki so bile pred njimi. Toda čeprav smo v naši socialistični družbi priznavali in dali naši ženi tisto vlogo in mesto, ki ji gre, pa je kljub temu še vrsto nerešenih problemov, ki pestijo še mnoge (predvsem mlade) družine. Prav zaposlena žena je tista, ki mora po svojem opravljenem delu na delovnem mestu kjerkoli je že zaposlena, pa je še vedno kup perečih problemov varstva otrok pa tudi drugih problemov ne manjka, predvsem pa še za tiste žene, ki so poleg svojega dela v delovnih organizacijah ali krajevnih skupnostih ter družinskih opravkov, še aktivne v delovanju delegatskega sistema, ko so aktivne v raznih samoupravnih interesnih skupnostih bodisi v krajevni skupnosti ali občini pa morda še kje drugje. Vse to pa nam vsem nalaga, da bi morali več pozornosti posvečati izgradnji otroških vrtcev in jasli, ki bi našo ženo — mater razbremenilo skrbi, kam v varstvo s svojim otrokom. Precej se je sicer že spremenilo, žal pa je to še vse premalo, saj se take potrebe razumljivo povečujejo iz leta v leto. Morda bodo tudi upravičene pripombe, da je cena za varstvo za mnoge previsoka in podobno. Res je — tudi taki so primeri, še bolj nejasni pa so tisti, ki so ponekod zgrajeni vrtci napol prazni v drugih krajih pa ni kam z otroci v varstvo. Tukaj v tej smeri bodo odgovorni morali veliko več polagati pozornosti in odgovornosti v prihodnje, kajti v vsakem primeru ne bi smeli biti ne vem kako togi in neodgovorni.

Odlitki

Tudi tukaj bomo morali dosledno spoštovati Titove besede, ko je dejal, da je naša zaposlena ali nezaposlena žena povsem enakopravni partner naše socialistične družbe in da tukaj ni in ne more in ne sme biti nobenih razlik med spoloma ne glede na verizooevd ali karkoli drugega,

smelo biti mesta med nami v naši družbi. Mislim, da bi bilo povsem odveč še pisati o pomembnosti tega mednarodnega praznika 8. marca — dneva žena, ampak omo veliko več storili, če bomo pozorni do naših žensk skozi celo leto in ne le enkrat na leto. Ob vsakem koraku jim po-

Pred zborom

Malica

pa smo prav zato dolžni vsi to zapuščino pokojnega tovariša TITA tudi dosledno izvajati. Če bi namreč vsi poznali zgodovino boja žena v svetu pred mnogimi leti za svoje osnovne pravice in enakovredni obstoj v družbi v kateri so živele, potem bi marsikateri spremenil svoje mnenje in svoj odnos do žensk in njihove vloge. Toda tako pravičen boj za enakopravnost je bil dosežen le pri nas v naši Jugoslaviji, ko je bilo prelito mnogo krvi v neenakem boju proti okupatorju in njihovim hlapcem in domačim izdajalcem. Tudi pri nas se še dogajajo krivice, vendar za to ni kriv sistem ali naša socialistična ureditev, ampak povsem le le-te pojavljajo od raznih poedincev in manjših grup, katerim ne bi

magajmo pri reševanju njihovih nastalih problemov in se izogibajmo tistega, kar se kar rado dogaja, da je ponekod to praznik moških in ne žena. Toda naj bo kakorkoli — nobeno še tako darilo ob njihovem prazniku ne bo tako radostno, kot naša pozornost do njih. Iskreno jim čestitajmo ob njihovem prazniku z obljubo, da bomo resnično pozorni do njih vedno in ne le ta dan. Zato velja vsem zaposlenim kot tudi nezaposlenim ženskam naša čestitka z željo, da bi praznik kar se da dostojno in veselo ter zdrave obhajale in se tudi v prihodnje še v naprej aktivno vključevale v naše vsakdanje življenje na vseh področjih našega dela.

France MEŠKO

Humanizacija dela in problematika invalidnosti

Referat, ki ga je imel naš predsednik sindikata na tretji konferenci Zveze sindikatov Slovenije.

V občini Ptuj ugotavljamo, da se usmeritve v humanizacijo pogojev dela in zmanjševanje nastajanja invalidnosti prepočasni in nedosledno uresničujejo. V nasprotju s tem je vedno več zahtev za beneficiranje delovne dobe in za invalidsko upokojevanje. Tako stanje je posledica preslabo razvite industrije — zlasti pa zastarele tehnologije. Prav to pa onemogoča oz. otežuje zaposlovanje invalidnih delavcev. Ugotavljamo, da je v občini od 5.436 upokojevcev kar 1837 invalidskih upokojevcev. Razmerje med invalidskimi in starostnimi upokojitvami je 1 proti 1, medtem ko je v SR Sloveniji to razmerje 1 proti 2. Od 1837 invalidskih upokojevcev jih 397 prejema varstveni dodatek, kar kaže še na drugo stran tega problema, da je ob invalidski upokojitvi ogrožena še socialna varnost delavca invalida. Čeprav se mnoge zahteve po beneficirani delovni dobi zdijo popolnoma upravičene ugotavljamo, da to ne more biti rešitev. Dolgoročno za človeka dino sprejemljivo rešitev oz. zavarovanje pred nastankom invalidnosti vidimo v izboljšanju delovnih pogojev. To pa pomeni modernizirati ptujsko industrijo, kar pa presega materialne možnosti celotnega združenega dela v občini. Problem razreševanja invalidske problematike je v ptujski občini najbolj viden v Tovarni glinice in aluminija »Boris Kidrič« v Kidričevem.

V naši delovni organizaciji združuje delo in sredstva 2392 delavcev in to v sedmih tozidih in v DSSS. Predmet poslovanja je proizvodnja glinice in aluminija. Značilno za našo proizvodnjo je, da jo spremljajo težki delovni pogoji v izredno neugodni mikroklimi, saj škodljivosti, po ugotovitvah Zavoda za produktivnost Zagreb, v elektrolizah in v stari livarni večkrat presegajo maksimalne dovoljene količine, zaradi česar so ta dela tudi beneficirana.

Tem najtežjim delovnim pogojem je v delovnem procesu stalno izpostavljenih 670 delavcev, ki so v večini potencialni kandidati za nastanek invalidnosti. Navedene težke delovne razmere v obratu za proizvodnjo glinice in aluminija pa pogojujejo nastajanje invalidnosti. Problem invalidnosti v naši delovni organizaciji se javlja kot pereč problem že od leta 1973 dalje, ko je bil delež invalidov v strukturi zaposlenih 5,07 % in se je v letu 1981 povečal glede na leto 1973 za 231 % oz. na 11,71 % vseh zaposlenih v TGA. Problemi v zvezi z invalidi se izražajo v naslednjih oblikah:

1. Visoka frekvenca nastanka invalidnosti, ki tudi do modernizacije elektroliz ne bo zmanjšana.

2. Majhne možnosti za zaposlovanje delovnih invalidov glede na obstoječo proizvodnjo in pre-

ostale delovne zmožnosti invalidov.

3. Nizka stopnja šolske in strokovne usposobljenosti invalidov, kar onemogoča priučevanje in usposabljanje s poklicno rehabilitacijo za druga ustrezna dela in preventivno kroženje delavcev iz ene v drugo TOZD.

Delovni invalidi največkrat izražajo nezadovoljstvo zaradi:

— neustreznega drugega dela, ki le delno rešuje njihov problem,

— zaradi dolgotrajnih invalidskih postopkov, ki traja na I. stopnji tudi do 6 mesecev — do prejema nadomestila v primeru vložitve zahtevka za varsavo pravic pa tudi dve leti,

— zaradi prikrajšanosti pri dohodku ob razporeditvi na drugo ustrezno delo zaradi nastanka invalidnosti, kar invalidom po tolikih letih vloženeega minulega dela niža osnovo za pokojnino.

Stanje zaposlenosti invalidov v TGA Kidričevu na dan 31. 12. 1981 je 280 ali 11,71 % delovnih invalidov v strukturi zaposlenih. Večina 259 ali 92,50 % delovnih invalidov je III. kategorije invalidnosti in le 21 ali 7,50 % delovnih invalidov je II. kategorije invalidnosti, ki delajo v skrajšnem delovnem času. Največ 82 ali 29,28 % delovnih invalidov dela na drugih ustreznih delih v DSSS, kjer predstavljajo invalidi 22,78 % vseh zaposlenih. Poseben problem predstavlja pomanjkanje drugih ustreznih del za delovne invalide, saj je le okrog 60 % vseh invalidov razporejenih na taka druga ustrezna dela, kjer so preostale delovne zmožnosti delovnega invalida in zahteve dela usklajene. Okrog 40 % delovnih invalidov je razporejenih na druga dela ali pa so ostali na svojih delih z omejitvami, kar pomeni, da vseh faz dela ne zmorejo opravljati. To pa pomeni dodatno obremenitev ostalih delavcev v skupini, zaradi česar prihaja do konfliktnih situacij. Tako stanje onemogoča normalno organizacijo dela in terja večje zaposlovanje novih delavcev. Invalidi opravljajo v glavnem dela pri vzdrževanju gozdnih površin, fizično zavarovanje delovne organizacije, hišniška in druga uslužnostna dela, čiščenje delovnih in sanitarnih prostorov, kurirske posle in skladiščna dela. Več kot polovica delovnih invalidov je razporejenih na tako imenovana »invalidska dela«, ki so v okviru razvida del določena kot dela, h katerim se lahko razporeja delavec z zmanjšano delovno zmožnostjo. Takih del je v TGA 90.

Nastanek invalidnosti

Najvišja frekvenca nastanka invalidnosti je v TOZD Proizvodnja aluminija, kjer je 148 invalidov ali 52,86 % vseh zaposlenih invalidov, sledi TOZD Vzdrževanje za 41 ali 14,64 %, TOZD Glinica za 39 ali 13,93 %, TOZD Predelava aluminija s 24 ali 8,57 %, TOZD Promet z 12 ali 4,28 %, DSSS s 7 ali 2,50 %, TOZD LLBK Trbovlje s 5 ali 1,79 % in TOZD KK s

4 ali 1,43 % nastanka invalidnosti. Vzrok nastanka invalidnosti je v 60 % primerov bolezni dihalnih poti, sledijo bolezni srca in ožilja ter bolezni lokomotornega sistema.

Nezgode pri delu in poklicne bolezni so vzrok nastanka invalidnosti le v 6 %. Čeprav je v večini primerov vzrok nastanka invalidnosti bolezni dihalnih organov, ki jo pogojuje neugodna mikroklima v delovnem okolju, pa ta bolezni kot vzrok nastanka invalidnosti ni priznana kot poklicna bolezen. Poprečna starost delavcev ob nastanku invalidnosti je 40 let in je le za 2 leti višja od poprečne starosti zaposlenih v TGA. Najpogostejši pojav nastanka invalidnosti je pri poprečni delovni dobi 14 let v TGA. Ta doba pa je za leto nižja od poprečne dobe zaposlenih v TGA, kar kaže da se invalidnost ne bo zmanjševala pri sedanjih delovnih pogojih. Za našo invalidno populacijo je značilno, da ima zelo nizko šolsko in strokovno usposobljenost zaradi česar se le redki usposablajo za drugo ustrezno delo s poklicno rehabilitacijo. Ostali se zaposlijo na manj ovrednotenih in manj zahtevnih delih, kar pomeni glede na dosedanje delo, degradacijo.

Da bi zajezili naraščajočo invalidnost, smo izdelali plan ustreznih akcij za sanacijo tega problema.

Saniranje delovnih pogojev, ki povzročajo profesionalna obolenja temeljijo v principu na naslednjih aktivnostih:

— po opravljenih meritvah primerjamo rezultate z veljavnimi normami,

— ob ugotovitvi da delovno okolje ne ustreza veljavnim normam pristopamo sanaciji po naslednjem vrstnem redu:

— avtomatizacija — kot najučinkovitejši ukrep,

— sprememba tehnološkega postopka,

— tehnična zaščita strojev in naprav,

— segregacija — časovna ali prostorska,

— ventilacija — splošna ali lokalna,

— posebna zaščitna sredstva, — vzdrževanje čistoče v prostorih, posebnih zaščitnih sredstev in zaščitnih sredstev na napravah v obratovanju.

Zastarelost naprav in tehnološkega postopka je tolikšna, da v naši delovni organizaciji uspemo realizirati le zadnji dve točki in delno 5 točko omenjenih ukrepov, kar pa ne zadostuje, da bi se delovni pogoji spravili v zadovoljive okvirje. Zaradi zastarele tehnologije in naprav v elektrolizah je emisija plinov in prašnih delcev v okolje tako velika, da je uporaba osebnih zaščitnih sredstev z vidika narave dela neizvedljiva, saj pretirana uporaba povzroča dodatne težave pri opravljanju dela.

Ventilacija kot ukrep brez čiščenja emitiranih snovi ni dovoljena, zastarel sistem pa ni učinkovit. Segregacija jez aradi narave procesa neizvedljiva. Tehnična zaščita pa predstavlja v našem primeru zaprtje elektrolitskih celic in s tem spremembo tehnološkega postopka.

Kratkoročne naloge kot so iskanje drugih ustreznih del za zaposlitev invalidov izven TGA, izboljšanje varstva pri delu, organiziranje dnevne, tedenske in letne rekreacije na objektih, ki so last TGA, uvedba 10-dnevne aktivne rekreacije za vse delavce, ki delajo na beneficiranih in drugih težkih delih, uvedba zdravstvenih pregledov, na vsakih 9 mesecev za delavce v elektrolizah, zdravljenje in okrevanje v naravnih zdraviliščih in poostrena selekcija pri izbiri novih delavcev se izvajajo.

Dolgoročna naloga na tem področju je odprava vzrokov nastanka invalidnosti. To nameravamo doseči:

1. Z izboljšanjem delovnih razmer pri proizvodnji in predelavi aluminija, kar pomeni rekonstrukcijo elektroliz in realizacijo srednjeročnega plana razvoja.

2. Z uvedbo modernizacije na že obstoječih delovnih sredstvih v celotni delovni organizaciji, ki bo delavce razbremenila fizičnih naporov.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Čiščenje odlitkov

Potrebno se je seznaniti s tretjo konferenco ZSS

Smo v času volilnih konferenc naših osnovnih organizacij sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela v naši delovni organizaciji na katerih polagajo obračun svojela dela v minulem mandatu in že istočasno krojijo nove programe za bodoče delo. Kako so potekale posamezne konferenice v osnovnih organizacijah v TOZD in DSSS prav gotovo najbolj vedo vodstva izvršnih odborov ter delegatov in gostov, ki so konferencam prisostvovali in tako ali drugače tudi doprinesli k čimboljšemu uspehu delovne volilne konference. Na eni izmed njih sem tudi sam sodeloval in zato lahko tudi podam oceno ali bolje rečeno moje mišljenje (v isti sem tudi sodeloval s krajšim — skromnim prispevkom. Mirno lahko trdim, da je leta v celoti uspela, saj je iz zares boj kratkega, toda zato resnično konkretnega minulega dela izvršnega odbora, kot tudi sindikalnih delovnih skupin, ki se pa povsod ne uveljavljajo najbolje, ker jim pri njihovem delu še vedno manjka več pomoči ostalih, kot je recimo Zveza komunistov, samoupravnih organov, pa večkrat — tudi še kako vodstvenih in vodilnih organov. Izrečena so bila mnenja, da tudi sam poverjenik ne more v svoji skupini dobro informirati in obveščati delavce o raznih prisotnih problemih, če predhodno ni bil sam dobro seznanjen, zato je prav v tej smeri med nalog novih vodstev izvršnih odborov v TOZD. Pohvalno je tudi to, da so konkretno razpravljali o minulih, sedanjih kot tudi bodočih problemih v svoji TOZD, iz česar je razvidno, da se naši delavci še kako živo za-

nimajo za uspeh svoje TOZD, kot tudi DO in, da želijo biti še velikobolj vključeni v vsakdanje dogodke tako o uspešnosti ali morebitnih problemov, katerih brez dvoma ni in jih tudi ne bo zmanjkalo.

V razpravi so spregovorili o tretji konferenci sindikatov Slovenije na kateri so razpravljali o socialni politiki ter o socialni varnosti delavcev in nekateri so dali svoje pripombe, ki so bile seveda različne, kar je tudi razumljivo, saj imamo pač vsi svoje želje in potrebe, česar pa tako ni moč reševati za slehernega posameznika za sebe in po kriterijih, ki niso v skladu z omejenim dokumentom. Poudarjali so, da bi se v bodoče morali mnogi problemi, kateri se nanašajo prav na razpravo na tretji konferenci sindikatov Slovenije, reševati zares pristno in v smeri socialne politike in socialne varnosti delavcev. O tej problematiki je bilo že v času javne razprave povedano mnogo in ponekod smo imeli občutek, da nekateri smatrajo, da bodo mnogi njihovi osebni problemi rešeni čez noč in da jih jim bo nekdo reševal kar tako. Če mi sami ne bomo zagotovili dejanskega in ne le zgolj formalnega samoupravnega vpliva delavcev oziroma delovnih ljudi na reševanje mnogih raznovrstnih vprašanj, se bomo vrteli v začaranem krogu ter se na tak način še naprej zapletali v nedogled. Iz tega vsega kar je povedanega na tej konferenci sindikatov Slovenije pa je le moč izluščiti to, da se tista prava bitka za določeno urejanje razmerij mora po minuli konferenci pričeti v pravi

Iz računovodstva

smeri in pravem mestu, kar pa je moč napraviti tako v temeljnih organizacijah združenega dela kot krajevnih skupnostih ali bolje rečeno povsod tam, kjer je uspešno in učinkovito delo v SZDL, ZK, mladine predvsem pa seveda v osnovnih ornostih.

Zato mislim, da ne bi smelo biti nikjer volilnih konferenc OOS, kjer ne bi spregovorili tudi o tem, saj je že to lep del programa dela za v bodoče.

Sama udeležba na volilni konferenci je dosedaj ponekod bila dobro obiskana — bolje rečeno — so delegati zadevo in pomen volilne konference vzeli za resno in odgovorno ter se že tudi predhodno na isto dobro pripravili. V zaključkih in sklepkih bo moralo biti napisano vse o čemer so delegati smatrali in preko svojih delegatov tudi predlagali, razumljivo, ne osebne želje in potrebe posameznikov, ampak o konkretnih akcijah ter nalogah za delo v bodočem dvoletnem mandatu OOS v TOZD in DSSS. Poudariti je treba (in to je bilo povedano tudi na mnogih volilnih konferencah da je danes vloga sin-

dikata precej drugačna od tiste, ko je sindikat predstavljal bolj trgovski značaj, ko se je več ali manj ukvarjal z nabavo raznega ostalega blaga, pozabil pa povsem na svojo značilno ter odgovorno nalogo. Mnogi še danes govorijo, da nimajo ničesar od sindikata razen plačevanje članarine in, da so bili pravi časi prav takrat, kar sem pravkar omenjal. Nikjer seveda pa ne piše, da pa lahko sindikat tudi v določenih okoliščinah pomaga svojim članom-delavcem tudi v različnih problemih. Mnogi so tudi menili, da sindikat ni zaščitnik delavcev (to so mislili na delo disciplinske komisije), čisto pa so pozabili, da na to komisijo ne pride tisti, ki dobro opravlja svoje delovne obveze in dolžnosti in, da sindikat le ne more štiti tistih, ki kaj radi neopravičeno izostajajo, kršijo delovno disciplino in podobno. Prepričan sem, da je bilo dosedanje delo OOS (v glavnem) dobro in, da bodo nova vodstva IO OOS v TOZD usmerili svojo aktivnost v pravo smer, toda ne le samo IO OOS, ampak prav vsi mi, ki smo vsi skupaj sindikat!

France MEŠKO

(Nadaljevanje s 15. strani)

3. Z ustrežnejšim preventivnim zdravstvenim varstvom, izpopolnjenimi oblikami rekreacije in aktivne rekreacije, varstvom okolja, varstvom pri delu, socialnim varstvom delavcem.

4. Z delitvijo po delu in uvedbo možnosti napredovanja želimo humanizirati pogoje dela in ustvariti take medsebojne odnose, ki ne bodo omogočali bega v alkoholizem, bolezen in invalidnost.

5. Z nudenjem možnosti za pridobitev manjkajoče strokovne usposobljenosti za dela, ki jih delavci opravljajo z izobraževanjem iz dela in ob delu.

6. Pri uvajanju novih investicij smo in bomo upoštevali stanje invalidnosti v TGA in tudi novo tehnologijo prilagodili zahtevam po zaposlovanju za delo manj zmožnih delavcev.

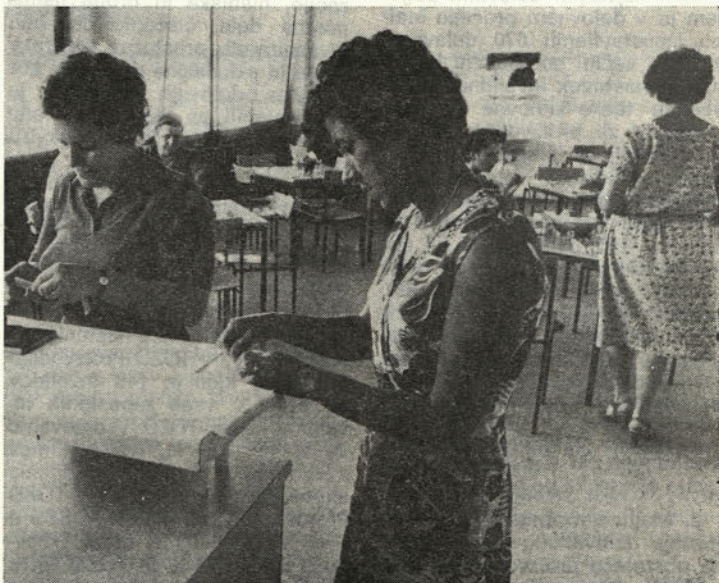
Za nas je problem invalidnosti argument, ki popolnoma opravi-

čuje nujnost realizacije srednjeročnega programa razvoja, kar pomeni modernizacijo proizvodnje primarnega aluminija. Z naše strani smo in bomo zastavili vse sile za realizacijo modernizacije proizvodnje primarnega aluminija, s tem bomo izboljšali delovne pogoje in zmanjšali nastanek invalidnosti.

Tako v občini kot v delovni organizaciji TGA »Boris Kidrič« Kidričevo sprejemamo in podpiramo stališča in usmeritve tretje konference Zveze sindikatov Slovenije. Pričakujemo, da nam bo v vseh naših prizadevanjih širša družbena skupnost pomagala pri zagotavljanju materialnih pogojev za izvedbo modernizacije proizvodnje primarnega aluminija, s tem pa bi dosegli ob višji proizvodnji izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih in na tak način bistveno prispevali h konkretni socialni varnosti delavcev.

Daniel KOLETNIK

Pred malico

Volitve so pred nami

Volitve članov delegacij

V mesecu 1982 bo potekal štiri letni mandat delegatov, ki so bili izvoljeni v delegacije zborov občinskih skupščin in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. Že dalj časa potekajo v vseh temeljnih organizacijah aktivnosti za izvolitev novih članov delegacij. Te volitve so predvidene za dne 11. (četrtek) marca 1982.

V vseh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb, bomo torej v skladu z določili statutov in na podlagi določil Zakona o volitvah in delegiranju v skupščine ter opravljanih kandidacijskih konferencah, volili člane:

— v delegacijo za Zbor združenega dela Skupščine občine Ptuj,

— v delegacije skupščin samoupravnih interesnih skupnosti (vzgoja in izobraževanje, kultura, zdravstvo, socialno varstvo, otroško varstvo, socialno skrbstvo, zaposlovanje, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, raziskovalna dejavnost, telesna kultura).

V Zbor združenega dela, se v vsaki temeljni organizaciji in delovni skupnosti izvoli le ena delegacija. V Skupščine samoupravnih interesnih skupnosti pa se volijo posebne delegacije ali združene delegacije ali splošne delegacije, kar je odvisno od opredelitve v samoupravnem splošnem aktu oz. statutu.

Pomen volitev delegacij verjetno ni potrebno posebej razlagati, saj z njimi urejemo celotno dejavnost na področju družbene

aktivnosti, gospodarjenja, političnega udejstvovanja, dela in nalog, urejevanja medsebojnih odnosov itd., tako v delovni organizaciji, kot v krajevni skupnosti in v družbenopolitičnih skupnostih. Vse to pa je možno uresničiti le z delegatskim sistemom, v neposrednem socialističnem samoupravljanju. Povedati je potrebno, da je pravica delovnega človeka in občana do samoupravljanja, v katerem se realizira oblast delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, namreč nedotakljiva in neodtujljiva. S to pravico je vsakomur zagotovljeno, da odloča o svojih osebnih in skupnih interesih v organizaciji združenega dela, krajevni skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacijah ter v družbenopolitičnih skupnostih. Zaradi tega delovni ljudje v temeljnih samoupravnih organizacijah oblikujejo svoje delegacije za neposredno uresničevanje svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti, kakor tudi za organizirano udeležbo pri opravljanju funkcij skupščin družbenopolitičnih skupnosti. Z drugimi besedami povedano delegatski sistem pomeni obliko organiziranosti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi oz. občanov, tako za izvajanje oblasti, kakor tudi za upravljanje vseh družbenih zadev. Iz tega sledi, da je delo delegata zelo odgovorna naloga, saj se v delegatskem sistemu odražajo oz. usklajujejo interesi posameznikov, nadalje interesi delavcev v združenem delu in interesi družbe kot celote. Seveda pa ne velja zanemariti odgovornost delegatov, za naprednejše in pravičnejše odločitve pri uresniče-

vanju nadaljnjega razvoja socialistične družbe.

Z glasovanjem na voličih dne 11. 3. 1982, in sicer v vsaki temeljni organizaciji ter delovni skupnosti skupnih služb, se bomo le formalno zahvalili vsem delegatom za opravljeno delo, novo izvoljenim članom delegacij pa hkrati zaželeli mnogo uspehov pri njihovem odgovornem delu.

Anton SELMAJER, pravnik

Pred veliko odločitvijo

Kako hitro je napočil čas, ko vsi skupaj stojimo pred veliko odločitvijo in odgovornostjo. Čeprav vemo, da je letos leto kongresov, da proslavljamo razne pomembne obletnice od dogodkov v NOV in da kar je v tem trenutku najbolj pomembno stojimo pred dnevom, ko se bomo na volitvah izrekli za naše predložene kandidate, katere smo potrdili na kandidacijskih konferencah in ko so kandidati z lastnoročnimi podpisi sprejemali kandidature za razne funkcije tako v delovni organizaciji, kot v krajevni skupnosti in naprej. Ko smo v lanskem letu evidentirali veliko število delavcev in občanov je bilo slišati tudi pripombe, »pa zakaj toliko ljudi na spiske«. Marsikdo namreč ni (ali pa ni hotel biti) bil na jasnem, da evidentirani še ni kandidat in da še kandidacijske konference potrjujejo le tiste kandidate, ki so bili izbrani izmed evidentiranih, saj je tako mogoče in seve-

da tudi obvezno izvesti celotni volilni postopek. Brez slehernega dvoma bodo prav predstojče volitve, ki bodo izvedene v prvi polovici meseca marca 1982 v mnogočem drugačne od tistih izpred štirih let. V štiriletni praksi dela v delegatskem sistemu smo se sicer mnogo naučili — pa žal še vedno premalo, da bi lahko z optimizmom gledali v prihodnost. Mislim seveda predvsem na težko situacijo v kateri smo (ne le samo pri nas) ampak tudi drugje v svetu — ponekod še velikobolj, saj nas nenehna inflacija in težke razmere gospodarjenja silijo tudi v to, da končno tudi sami mislimo s svojo glavo in ne, da bi samo čakali, kaj bodo rekli ali celo prinesli drugi. Stabilizacija ni prinesla vsega tistega kar smo od nje pričakovali, toda ne le samo po naši krivdi, ker so na njeno realizacijo mnogo vplivali tudi drugi zunanji pa tudi nekateri notranji faktorji. V mnogočem se bo moralo marsikaj spremeniti, prav tako kot naš odnos do samega dela tako v proizvodnji kot tudi našem odnosu do aktivnosti v delovanju delegatskega sistema od katerega smo se kot sem že poudaril v minulih štirih letih marsikaj naučili, vendar ne toliko, da bi bili sedaj popolnoma priprani na naš nadaljnji uspeh brez nenehnih prizadevanj in delovanja v okolju kjer živimo in delamo.

Ko smo evidentirali veliko število naših delavcev in občanov za volitve 82 smo naleteli tudi na mnoge različne težave, saj ni bilo lahko najti tolikšno število ljudi, ki bi bili tudi resnično pripravljeni delati v organih, v katere bi bili izvoljeni. Minula praksa nam je namreč pokazala veliko pomanjkljivost, ko mnoge SIS niso bile sklepčne tudi po več sklicih, kar je razumljivo samo hromilo prizadevanja za odpravo raznih problemov in reševanja mnogih aktualnih zadev, ki so bile tudi večkrat življenjskega pomena. Zato so seveda kaj radi primaknili svoj lonček tisti, ki pred štirimi leti niso hoteli podpisati kandidature, pozneje pa so hoteli srečno prikazovati, kako nesmiseln je tak delegatski sistem in mnogokrat s svojimi vplivi tudi uspeli prepričati določeno število delegatov, da se niso udeleževali sej bodisi zbora uporabnikov ali izvajalcev. Ne smem trditi, da so morda večkrat v začetku bili razočarani, ker ni šlo vse po programih in načrtih, ki so bili pred SIS, kar bo delno držalo, ker vedno tudi ni bilo moč ugoditi prav vsem željam. Zato poudarjamo, da se nahajamo pred velikim in odločilnim trenutkom, ko bomo oddali svoj glas za delegata, ki bo resnično zastopal interese DO ali KS v kateri živi in nenehno živel z bazo, ki ga je izvolila. Prihodnost pa nam bo pokazala, v koliki meri smo uspeli!

France MEŠKO

Odmor

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Delovni staž

V tem članku želim opisati potek seje pokojninskega invalidskega zavarovanja SRS. Ta seja je bila dne 25. 12. 1981, kjer sem bil tudi navzoč kot delegat Zbora delegatov občine Ptuj, zato želim vsaj delno opisati potek razprave, ki ni bila v celoti objavljena. Večina delegatov se je strinjala z nekaterimi pripombami sindikata, kljub temu pa smo delegati zastopali bazo, to je mišljenje iz razprav med delavci v organizaciji združenega dela.

Kot delegat sem v svojem izjavljanju na tem sestanku omenil sledeče:

Veliko razprav je bilo na račun minulega dela v sindikatih, kljub temu pa še danes ni definirano, kaj naj bi bila osnova minulega dela. Po vseh razpravah o minulem delu temelji na današnjih organizacijah združenega dela odnosno v TOZD.

Nihče pa še do danes ni sprožil vprašanja minulega dela po končanji vojni, ko smo po večini še danes zaposleni v OZD pristopili k obnovi in izgradnji naše porušene domovine, od leta 1945 in naprej.

Vsi mi še kako dobro vemo, da nismo imeli prostih sobot, niti nismo bili vezani na osemurni delovnik, ampak smo delali tudi po 12 in 14 ur, ker so to zahtevale takratne razmere. Tudi marsikatera nedelja je bila delovna brez poročila osebnega dohodka, o topli malici, delovnih oblekah in ostalih zaščitnih sredstvih ni bilo govora, še manj pa pogojev.

Zavestno in brezkompromisno smo se vključili v obnovo in izgradnjo danes moderne industrije in še raznih drugih pomembnih objektov, zavedajoč se, da ustvarjamo boljšo bodočnost, ne samo za sebe, ampak predvsem za našo sedanjo in bodočo generacijo. Vprašamo se, ali to ni odraz minulega dela?

Pojavlja se nam pa precejšnje število delovnih invalidov, predvsem v tekstilni industriji in pa

v črni in barvasti metalurgiji, kar je pa ravno posledica povojnih neurejenih delovnih pogojev.

Zaradi tega imamo precejšnje število delovnih invalidov in se v OZD pojavlja problem zaposlitve le-teh. Ali ne bi bilo bolj smotno, da se jih po možnosti invalidsko upokoji, na njihova delovna mesta pa zaposli mlajši, nezaposleni kader, kateri čaka na delovna mesta, ker tudi za nezaposlene danes naša družba odreja precejšnja sredstva v obliki socialne podpore.

Nadalje apeliramo, da naj se v bodoče ukinejo, pa če je potrebno tudi z zakonom, honorarne zaposlitve, ker imamo dovolj mladega kadra, ki si želi zaposlitve.

Strinjamo se s pobudo sindikatov, ki predlagajo in zahtevajo čim boljše pogoje na delovnih mestih, ampak iz povojnega izčrpanega delavca ne moremo napraviti robota. Strinjamo se in podpiramo predlog sindikatov, ki se nanaša na služenje vojaškega roka nad 15 mesecev, kar bi se štel v pokojninsko delovno dobo. V nasprotnem slučaju smo reš neenakopravni v naši družbi.

Tu bi še omenil naše borbe in internirance po 9. 9. 1943. Tudi na tem področju bi morali nekaj narediti. Saj so ti ljudje dali velik delež ne samo med vojno, ampak tudi kot fizični delavci in politični aktivisti po vojni. Te pobude in zahteve bi bilo zaželjeno dobro prediskutirati in po vsem tem opredeliti od letnika tega do letnika tega, z zmanjšanjem pokojninske delovne dobe, to je 35 — 55, ženske 30 — 50.

Spomnimo se besed tovariša Tita, ko je dejal: »Nije stvar u tome, da napravi sve ova generacija, trebaju i naši zanamci isto, da radijo i ustvaraju.«

Želja delavcev je tudi, da se pokojninska delovna doba poenoti na področju celotne jugoslovanske skupnosti. Ker, če imamo enake dolžnosti do družbe, naj bi imeli od družbe priznane tudi enake pravice.

Anton Fajfarič

Premakljiv delovni čas - da ali ne

Lani meseca oktobra smo se v Kadrovske splošnem sektorju odločili, da izvedemo anketo med zaposlenimi delavci o premakljivem delovnem času. Ta naj bi nam dala odgovore predvsem na vprašanja o prednostih, slabostih, zadovoljstvu in napakah takšnega sistema delovnega časa. Rezultate ankete pa bi lahko uporabili pri razpravah o spremembi OP o premakljivem delovnem času.

Premakljiv delovni čas kot način razporeditve delovnega časa imamo v TGA že 3 leta. V TOZD, kjer je delo izmensko nij uveden PDC, ampak je ostal sistem togega delovnega časa oziroma uporabljajo PDC samo delavci, ki delajo v dnevni izmeni.

Da se zagotovijo normalni pogoji za nemoteno poslovanje, je v sistemu PDC določen obvezni delovni čas, ko morajo biti delavci prisotni na delu vsak delovni dan od 8.30 do 13.30 ure. Način razporeditve delovnega časa in evidentiranje prisotnosti na delu je določen z organizacijskim predpisom, ki so ga sprejeli delavski sveti TOZD in pomeni torej obvezo, da se dosledno izvaja.

Na anketo je odgovorilo 188 delavcev. Od tega iz TOZD in DSSS, kjer je uveljavljen premakljivi delovni čas 73 % delavcev, iz TOZD, kjer je PDC uveden le za delavce v dnevni izmeni 16,8 % delavcev in 10,3 % delavcev iz TOZD, kjer ni PDC.

Rezultate ankete lahko strnemo v naslednje točke:

1. Večina delavcev je zadovoljna s premakljivim delovnim časom. Vzrok temu zadovoljstvu je, da z uvedbo PDC lahko prilagajajo delovni čas možnostim prihoda na delo (predvsem delavci, ki se vozijo na delo z javnimi prevoznimi sredstvi), da imajo možnost urejanja privatnih opravkov. To zadovoljstvo je subjektivne narave, delavci v dnevni izmeni pa so navedli tudi objektivne prednosti PDC kot na pr. manj nadurnega dela, manj zamujanja na delo, večje zadovoljstvo pri delu.

2. Prav tako je večina delavcev izjavila, da podaljšanje obveznega delovnega časa za 1 uro od 8. do 14. ure ni potrebno. Za podaljšanje obveznega delovnega časa pa so bili vodilni in delno vodstveni delavci z utemeljitvijo, da bi z daljšo obvezno prisotnostjo na delu lažje usklajevali delo.

3. Delavci vedo, da se sistem premakljivega delovnega časa, oziroma evidentiranje prisotnosti z žigosnimi urami zlorablja, bodisi, da so to sami opazili ali pa so slišali od sodelavcev. Kot najbolj pogosto zlorabo so delavci navajali, da delavci ži-

gosajo kartice drug drugemu in kot drugo, da si delavci nabirajo ure v dobro ne glede na potrebe dela.

4. Ugotovili smo, da je zelo malo delavcev prijavilo sodelavca, če so opazili nepravilnosti pri žigosanju kartic. Delavci, ki tega niso storili menijo, da to ni njihova dolžnost oziroma se nočejo zameriti sodelavcu.

5. Pri predlogih za izboljšanje izvajanja sistema PDC je največ delavcev predlagalo naj premakljivi delovni čas ostane kot do zdaj, le naj se dosledno in disciplinirano izvaja. Uvede se naj boljši nadzor pri žigosanju kartic in strožja kontrola prisotnosti.

Ugotovili smo torej, da so delavci zadovoljni s PDC in tudi predlagajo naj tak sistem razporeditve delovnega časa ostane nespremenjen.

Glede na ugotovljeno zlorabljanje sistema PDC pa moramo poudariti tole:

— Evidentiranje prisotnosti delu z žigosnimi karticami in urami velja za vse delavce zaposlene v TGA, saj so vsi delavski sveti TOZD in DSSS sprejeli organizacijski predpis, ki urejuje to področje. Zloraba tega je kršitev delovne dolžnosti.

— Kljub uvedbi evidentiranja prisotnosti z žigosnimi urami in premakljivem delovnem času pa so dolžni vodstveni delavci, od predelavcev pa do direktorjev, kontrolirati prisotnost delavcev na delu. To imajo določeno tudi v opisu del in nalog ter so zato tudi nagrajeni (povečana odgovornost).

— Prav tako ureja organizacijski predpis obvezni delovni čas. Tam, kjer delavci opravljajo delo v skupinah, določi začetek in konec dela vodja skupine, ki ga določi direktor TOZD ali sektorja. Kadar interesi TOZD in DSSS in narava ter koordinacija dela zahtevajo drugačno trajanje obvezne prisotnosti na delu, mora vodja službe ali sektorja ali direktor TOZD zagotoviti nemoten potek dela s tem, da podaljša obvezno prisotnost na delu tistim delavcem, ki ta dela opravljajo. Zaradi teh izjemnih primerov pa ni potrebno spreminjati obvezno prisotnost na delu za vse delavce.

Vse pripombe in pomanjkljivosti PDC, ki smo jih ugotovili v naši anketi se lahko torej odpravijo z doslednim in discipliniranim izvajanjem določil organizacijskega predpisa o načinu razporeditve delovnega časa in evidentiranju prisotnosti na delu. G.A.

Mladenka

Drugi o nas

V februarški številki **Aluminija** nadaljujemo z objavljanim član-
kov o TGA, ki so bili objavljeni v najrazličnejših sredstvih javnega
obveščanja. Članek o novi livarni v Kidričevem je bil objavljen v
Gospodarskem vestniku, številka 50, z dne 18. 12. 1981.

Z novo livarno so v Kidričevem odpravili kritično ozko grlo

Pred mesecem so v TGA Ki-
dričevo odprli za poskusno ob-
ratovanje novo livarno, ki bo
potem, v redni proizvodnji,
zmožna predelati vsako leto
okoli 20.000 ton aluminija. S
tem so uresničili del iz prve
faze obširnega načrta, s kate-
rim naj bi temeljito posodobili
proizvodnjo te dragocene suro-
vine za kovinsko-predelovalno
industrijo.

Dosedanja livarna je bila pr-
vo ozko grlo v tovarni glinice
in aluminija, kajti zmogljivosti
so bile nenehno izkoriščene in
ni bilo mogoče izdelovati več-
jih količin livarskih zlitin in
drugih izdelkov višje obdelave
surovine, s katerimi pa bi se
dalo navsezadnje dosegati tudi
višji dohodek. Od zasnovne mo-
dernizacije livarne pred tremi
leti so se načrti predvsem pa
naložbeni stroški razumljivo
spremenili. Popravki v samem
investicijskem programu so bili
namenjeni predvsem usposab-
ljanju nove proizvodne zmoglj-
ivosti za čim bolj učinkovito
delo, tako da bi se vložek kar
najbolj uspešno vračal z visoko
stopnjo akumulativnosti. Deležu
lastnih sredstev so dodali naj-
prej združena sredstva znotraj
delovne organizacije, nekaj so
prispevali s kreditom izvajalci
del in običajni delež tudi ban-
ke, pri podražitvah pa so se
moralo opreti večinoma na last-
ne moči in zakoniti prispevek
bank.

Sicer pa kaže, da bodo na-
daljevanje načrta za povečanje
in posodobitev proizvodnje alu-
minija poslej lažje izpeljali. Pred
meseci podpisani samoupravni
sporazum o združevanju sred-
stev, ki ga je poleg TGA pod-
pisalo še trinajst delovnih or-
ganizacij — od tega deset iz
Slovenije, tri pa iz drugih re-
publik — namreč to trdneje
obeta. Z njim so tesneje pove-
zani največji porabniki alumi-
nija ne le v naši republici, tem-
več tudi iz nekaterih drugih
predelov države. Navsezadnje
pa bo v pomoč tudi poseben
odbor, ki je prav za ta namen
ustanovljen pri poslovnem zdu-
ženju črne in barvaste metalur-
gije Slovenije, in odločitev o
ustanovitvi skupnosti za medse-
bojno plansko-poslovno sodelo-
vanje na področju aluminija.

Modernizacijski načrt je do-
bil širšo družbeno podporo s
tem, da je vključen v dogovor
o temeljih družbenega plana
SR Slovenije za obdobje do le-
ta 1985. Za njegovo izpeljavo
predvidevajo le 30-odstotni de-
lež bančnih posojil, vsa druga
potrebna sredstva bodo zagoto-
vili TGA skupaj s predelovalci
aluminija. Delež SOZD UNIAL,
v katerem je vključena tudi to-

varna v Kidričevem, znaša kar
45 odstotkov. Sovlagateljski de-
leži predelovalcev izven sestav-
ljene organizacije pa vendar ne
bodo neznatni, saj bodo neka-
teri morali prav zaradi te ob-
veznosti nekoliko preložiti last-
ne naložbene načrte, nemara
celo v naslednje petletje.

Zakaj navsezadnje obširen
razširitveni načrt, po katerem
bi leta 1986 izdelali 60.000 alu-
minija? S sedanjimi zmoglj-
ivostmi lahko v Kidričevem pro-
izvedejo le do 45.000 ton pri-
marnega aluminija, kar pa še
zdaleč ne zadošča za potrebe
domače predelave. Znano je,
da bo letos znašal primanjkljaj
aluminija v Jugoslaviji dobrih
77.000 ton in od tega v Slove-
niji 15.000 ton. Do leta 1985 pa
obetajo zvišanje primanjkljaja
na blizu 100.000, če upošteva-
mo zlasti velike obveznosti na-
ših proizvajalcev aluminija do
tujine.

Pa tudi drugi razlogi zagovar-
jajo nujno posodobitev in raz-
širitev zmogljivosti. V Kidriče-
vem pridobivajo aluminij v
dveh elektrolizah. Prva deluje
polnih 27 let in ji zaradi teh-
nološke izrabljenosti obetajo
»življenje« le še kaka štiri le-
ta. Težke delovne razmere po-
vzročajo preveč obolenj, zaradi
česar je republiški sekretariat
že ukrepal z ustreznimi odločbo.
Nekaj boljše razmere so v dru-
gem tovrstnem obratu, ki je si-
cer zmožen obratovati še slab-
ih deset let, toda zastarela
tehnologija in z njo visoki pro-
izvodni stroški že postavljajo
vprašanje, če ne bi bilo bolje
tudi v njej prenehati z delom
že prej, nekako po letu 1985.

Podpisani sporazum predvi-
deva vlaganje pet milijard di-
narjev v posodobitev obeh elek-
troliz, tako da bi iz njih po le-
tu 1985 pridobili dodatnih 15.000
ton aluminija. D.S.

Sortiranje

Iz naše kuhinje

Občni zbor v TOZD Tovarni glinice

Zaključili smo leto 1981, iz-
stekli so se mandati Izvršnega
odbora osnovnih organizacij sin-
dikata. Vse priprave so normal-
no potekale okoli evidentiranja
in kandidiranja novih članov. Ob-
čni zbor je bil v najkrajšem me-
secu leta, petega februarja 1982
v gostišču »Pri Svenšek« na
Selah.

Predsednik sindikata je preči-
tal poročilo iz svojega mandat-
nega obdobja. Poudaril je še po-
sebej težave, ki so nas spremlja-
le skozi celo leto. Največji pro-
blemi so bili z dobavo reproduk-
cijskega materiala. Tu bi bilo tre-
ba posebej omeniti podražitve
vseh nabavnih surovin, ki so
potrebne za naš tehnološki pro-
ces v glinici. Vendar je bilo na
koncu predsednikovega poročila
razvidno, da smo kljub vsem te-
žavam, ki so nas spremljale sko-
zi vse leto, dobro zaključili.

Po zaključku uvodnega poročila
je bila odprta razprava. Ker je bi-
la zelo pereča, bom nekaj razgo-
vorov iz razprave navedel. Med
prvimi smo pretresli problem
velikih zalog premoga, kajti ugo-
tavlja se, da premog, ki je v ve-
likih zalogah, zgubi preveč ka-

lorij. Direktor TOZD Glinice nas
je seznanil, da prejemo premo-
g iz devetih premogovnikov
ter štirinajst različnih kvalitete
premoga. Delavci, ki so zapos-
leni v kotlarni so imeli nalogo,
da dobre oziroma slabe kvalitete
med seboj pomešajo. Zakaj tega
niso storili, ni pojasnil nihče.
Vse napake in krivice so letele
na samo vodstvo sindikata, pred-
vsem pa na samega predsedni-
ka, nihče pa ni pomislil da smo
sindikati mi vsi, ki smo zaposle-
ni v delovni organizaciji.

Sodelovanje družbenopolitičnih
organizacij je vse bolj aktivno
prav to sodelovanje bi bilo po-
trebno posebej pohvaliti. Nekdo
izmed prisotnih je dejal, »To-
variši, kot vemo, je v naših sre-
dninah vse več delovnih invali-
dov.« Tudi s strani mladine je
bilo podano trenutno najbolj pe-
reče vprašanje. Rečeno je bilo,
da je mladina zadnje čase ved-
no bolj aktivna, vendar pričako-
vanih rezultatov še ni pokazala
in tudi marsikje so še preveč
šibke točke. Kot opažamo v to-
varniškem glasilu »Aluminij«,
imamo vse preveč disciplinskih
kazni iz vrst mlade generacije.

Tudi poverjeniki sindikata, ki
jim je zaupana ta naloga, bi se
moralo bolj povezati s svojo
skupino ljudi in jim sproti poro-
čati, kaj se dogaja v naši delov-
ni organizaciji. Našteval bi še
lahko več problemov vendar ni-
ma pomena. Mislim, da bo prav
tem vprašanju potrebno posve-
titi več pozornosti.

Na koncu je bila razrešena
staremu sindikatu in izvolitev
novega sindikata.

Za novega predsednika osnov-
ne organizacije sindikata TOZD
Glinice je bil izvoljen tovariš
Štumberger Roman, namestnik
predsednika Kostanjevec Kon-
rat, tajnik Liljana Hojnik, blagaj-
nik Bogdan Vinkler ter predst-
avnica aktiva žena Letonja Štefka.

Po uradnem zaključku tega
občnega zbora je sledila pogo-
stitev članov. Na koncu tega se-
stavka tudi jaz želim novemu
vodstvu sindikata čimveč delov-
nih uspehov. Srečko Širovnik

Kako smo poslovali?

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu januarju. Kolona indeks v tabeli I prikazuje odnos dosežene proizvodnje v tekočem mesecu v primerjavi s proizvodnjo v istem mesecu preteklega leta in odnos dosežene proizvodnje na osnutek letnega plana poslovanja 1982.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

TOZD / PROIZVOD	Enota mere	Osnutek plana januar 82	DOSEŽENO		INDEKS	
			1981	1982	82/81	1982
			Januar	Januar	5:4	5:3
1	2	3	4	5	6	7

TOZD TOVARNA GLINICE

Al hidrat	t	9.314	8.048	9.315	116	100
Kalcinirana glinica	t	8.870	9.580	9.065	95	102
Prodani hidrat	t	660	728	260	36	39
Skupaj (kalc. gl.+prod. hydr.)	t	9.530	10.308	9.325	90	98

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

Elektrolit. Al — hala A	t	1.701	1.712	1.775	104	104
Elektrolit. Al — hala B	t	2.114	2.161	2.169	100	103
Anodna masa	t	2.184*	1.743	2.228	128	102

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA*

E aluminij	t	150	297	192	65	128
Al formati (T in H)	t	1.811	1.778	2.129	120	118
Al žica	t	185	—	143	—	77
Al trak	t	70	—	99	—	141
Zlitrine — gnetne	t	427	477	503	105	118
— livarske	t	1.250	1.434	984	69	79
Predzlitrine — last. por.	t	66	81	65	80	98
— prodaja	t	—	12	19	158	—
Drogi za kline	t	10	9	18	200	180

LIVARNA SKUPAJ

Pretapljanje Al	t	50	—	139	—	278
-----------------	---	----	---	-----	---	-----

* — primerjava na mesečni program

II. PREGLED PORABLJENIH NAJVAŽNEJŠIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA

TOZD / SUROVINE	Enota mere	Osnutek let. plana poslov. 1982	DOSEŽENO	INDEKS
			Januar 1982	4:3
1	2	3	4	5

TOZD TOVARNA GLINICE

Al hidrat — Al2O3

— boksit	t	2,763	2,646	96
— NaOH — 100 %	t	0,11857	0,12324	104
— para	t	4,450	4,69855	106
— el. energija	kWh	326,182	344,415	106
— žgano apno	t	0,042	0,02334	56

Kalcinirana glinica

— tekoče gorivo	t	0,12245	0,12599	103
— para	t	0,03596	0,04412	123
— Al fluorid	t	0,00026	0,00022	85
— el. energija	kWh	34,443	32,307	94

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

El. aluminija — hala A

— glinica	t	1,920	1,92008	100
— anodna masa	t	0,585	0,58313	100
— kriolit	t	0,035	0,03363	96
— Al fluorid	t	0,035	0,03493	100
— el. energija	kWh	18,037	17,623	98

El. aluminija — hala B

— glinica	t	1,920	1,91989	100
— kriolit	t	0,035	0,03730	107
— Al fluorid	t	0,035	0,03128	89
— el. energija	kWh	17,357	17,135	99
— anodna masa	t	0,570	0,56863	100

Anodna masa

— petrolkoks	t	0,67165	0,67852	101
— katranska smola	t	0,338015	0,33115	98
— mazut	t	0,0048	0,00391	81
— el. energija	kWh	150	140	94

* — programiran normativ

TOZD TOVARNA GLINICE

V mesecu januarju smo proizvedli 9.315 ton Al hidrata Al₂O₃, kar je enako osnutku letnega plana poslovanja (indeks 100) in 1.267 ton več kot isti mesec preteklega leta (indeks 116). Proizvodnja kalcinirane glinice je v januarju 8.065 ton in je za 195 ton večja kot v osnutku letnega plana poslovanja (indeks 102) in za 515 ton manjša kot isti mesec preteklega leta (indeks 95).

Skupna proizvodnja (kalcinirana glinica in prodani hidrat) znaša v januarju 9.325 ton, kar je 205 ton manj od predvidene (indeks 98) in 983 ton manj kot isti mesec lanskega leta (indeks 90). Iz tabele II je razvidno, da je pri proizvodnji Al hidrata — Al₂O₃ večja poraba Na hidroksida za 4 %, pare za 6 % in električne energije za 6 %, boksita je porabljeno 4 % manj in žgane apna 44 % manj kot smo predvideli.

Pri proizvodnji kalcinirane glinice smo v januarju presegli porabo mazuta za 3 % in paro za 23 %, Al fluorida je porabljeno 85 %, električne energije pa 94 %.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

Proizvodnja elektrolitskega aluminija v hali A znaša v januarju 1.775 ton, kar je 74 ton več kot v osnutku letnega plana poslovanja (indeks 104), glede na lansko proizvodnjo v mesecu januarju pa je večja za 63 ton oz. 4 %.

V elektrolizi B smo proizvedli 2.169 ton el. aluminija in tako presegli predvideno proizvodnjo za 55 ton (indeks 103). V primerjavi z istim mesecem

preteklega leta pa je dosežena proizvodnja večja za 8 ton. Proizvodni rezultat obeh elektroliz je v januarju 3.944 ton, to je 129 ton več kot v osnutku letnega plana poslovanja (indeks 103).

Poraba surovin v hali A je enaka predvideni pri glinici, anodni masi in Al fluoridu, kriolita je porabljeno 96 %, električne energije pa 98 %.

V hali B je prekoračena samo poraba kriolita (indeks 107), glinice in anodne mase je porabljeno enako kot je planirano, Al fluorida je porabljeno 89 %, električne energije pa 99 %.

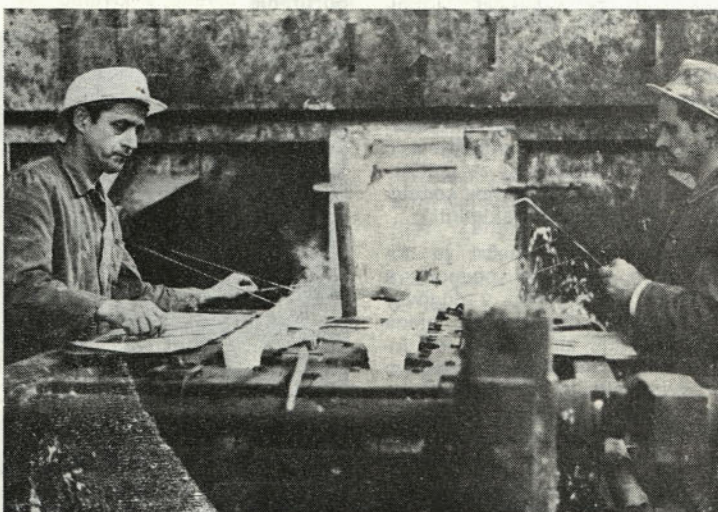
Proizvodnja anodne mase je v januarju znašala 2.228 ton in je za 44 ton večja kot v mesečnem programu (indeks 102) in za 485 ton večja kot isti mesec preteklega leta (indeks 128). Pri proizvodnji anodne mase smo v januarju presegli porabo petrolkoka za 1 %, katranske smole je porabljeno 2 % manj, mazuta 19 % manj in električne energije 6 % manj kot je predvideno.

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

V livarni smo v januarju proizvedli 4.152 ton različnih livarniških proizvodov, kar je 183 ton več kot smo predvideli v mesečnem programu (indeks 105) in 64 ton več kot isti mesec preteklega leta. Večja je proizvodnja E-aluminija za 28 %, Al formatov za 18 %, Al traka za 41 % in gnetnih zlitin za 18 %. Proizvodnja Al žice je dosežena 77 % v primerjavi s programom, livarskih zlitin 79 % in predzlitin za domačo porabo 98 %.

Gradivo pripravila:
Dragica Leskovar

Livarja

Nezgode v januarju

	Na delu	Na poti	Skupaj
TOZD Glinica	3	0	3
TOZD Proiz. al.	4	1	5
TOZD Predel. al.	1	0	1
TOZD Vzdrževanje	5	0	5
TOZD Promet	2	0	2
DS Skupnih služb	1	1	2
Skupaj:	16	2	18

VZROKI NEZGOD:

poledenela tla, gumi transporter, črpalka, el. celica, osebni avto, pnevmatski prebijalec skorje, al. odlitek, ročno orodje, osebni faktor, stopnišče, brusilni stroj, železniški vagon, vilicar, kuhinjski nož.

TOZD GLINICA

1. Smolinger Stanko, mat. št. 3862 iz TOZD Glinica — kotlarna, se je poškodoval 9. januarja. Pri premikanju vagonov za pepel pri sesalnici pepela mu je na poleđenih tleh spodrsnilo pri čemer si je zvil gleženj desne noge.

2. Adam Franc, mat. št. 5795, iz TOZD Glinica — rdeči del, se je poškodoval 14. januarja. Ponesrečenec je z jeklenim drogom odstranjeval zmrzjeno grudo boksita na vzhodnem jeklenem traku pri čemer je z roko udaril po konstrukciji traku. Utrpel je močan udarec po zapetju desne roke.

3. Toplak Anton, mat. št. 2813, iz TOZD Glinica, se je poškodoval 5. januarja. Ponesrečenec je odpiral ventil pri črpalki na D-13. Na spolskih tleh mu je spodrsnilo in je z gležnjem desne noge udaril v rob črpalke.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

1. Dovečar Janez, mat. št. 3386, iz TOZD Proizvodnja aluminija — hala B, se je poškodoval 21. januarja. Ponesrečenec je hotel s kredo zarisati višino klina, pri tem pa mu je na stopnici spodrsnilo in je z desno stranjo udaril po robu plašča.

2. Lenart Mihael, mat. št. 5351, iz TOZD Proizvodnja aluminija hala B, se je poškodoval 31. decembra. Ponesrečenec je šel z dela, ker ni imel prevoza je šel peš proti Ptujju. V križišču na cesti Kidričevo—Ptuj ga je podrl voznik osebnega avtomobila. Primer je raziskovala postaja LM Ptuj, enota Kidričevo.

3. Šeruga Lovro, mat. št. 5170, iz TOZD Proizvodnja aluminija — hala B, se je poškodoval 14. januarja. Ponesrečenec je moral zaradi izbruha skočiti s plašča el. celice. Na stopnici je bila gruda kriolita, na kateri mu je spodrsnilo, tako da je padel in si poškodoval koleno desne noge.

4. Arnuš Franc, mat. št. 5410, iz TOZD Proizvodnja aluminija — hala A, se je poškodoval 15. januarja. Ponesrečenec je opravljal delo pri zamenjavi klinov. Ko je na 407 elektrolitski celici prišlo do izbruha je plamen zajel

ponesrečenca, ki je utrpel manjše opekline po obrazu.

5. Sklepič Martin, mat. št. 5803, iz TOZD Proizvodnja aluminija — hala A, se je poškodoval 13. januarja. Pri prebijanju skorje na 418 celici je iz ležišča izpadla pnevmatska glava. Pri nameščanju nazaj v ležišče mu je stisnilo prste leve roke med vilice in pnevmatsko glavo.

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

1. Žvegla Janez, mat. št. 4255, iz TOZD Predelava aluminija — livarna se je poškodoval 5. januarja. Ponesrečenec si je pri dvigovanju odrezkov aluminijevih glokov pretegnil desno roko v zapetju.

TOZD VZDRŽEVANJE

1. Krajnc Milan, mat. št. 5928, iz TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 29. januarja. Delovna nezgoda se je pripetila v TOZD Glinica — kalcinacija II. Pri pospravljanju orodja pri kalcinacijski peči je ponesrečenec iz odra padel na glavo ročni pnevmatski ključ. Ponesrečenec je utrpel lažjo poškodbo na čelu.

2. Kidrič Ignac, mat. št. 5110, iz TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 7. januarja. Delovna nezgoda se je pripetila v TOZD Glinica — mokri mlini. Ponesrečenec je s sodelavcem izbijal jeklene plošče v mokrem mlinu. Pri delu je sodelavcu izpadlo kladivo, pri tem padlo imenovanemu na palec desne roke.

3. Klunger Franc, mat. št. 3476, iz TOZD Vzdrževanje — avtomacija, se je poškodoval 13. januarja. Pri transportu uteži oz. pri razkladanju uteži je ponesrečenec izpadlo iz rok 20 kg uteži ter mu padlo na nart desne noge.

4. Kramberger Jože, mat. št. 4538, iz TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 17. januarja. Delovna nezgoda se je pripetila v obratu — mokri mlini. Po končanem delu — dolivanju olja v ležaj mokrega mlina je pri sestopu po stopnicah padel. Ponesrečenec je utrpel poškodbo zapetja na levi roki.

5. Fišer Stanislav, mat. št. 5829, iz TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 19. januarja. Delovna nezgoda se je pripetila v strojni delavnici glinice. Pri brušenju jeklenega traku na stabilnem stroju se mu je zagodzil jekleni trak med brusno ploščo in naslonom. Pri zagodzenju je ponesrečenec pobrnilo kazalec desne roke.

TOZD PROMET

1. Dorič Albin, mat. št. 3473, iz TOZD Promet — železniški, se je poškodoval 27. januarja. Delovna nezgoda se je pripetila v kotlarni. Pri razkladanju premoga oz. pri čiščenju vagonov je delavcu pri vstopu v vagon spodrsnilo ter je padel. Poškodoval si je gleženj leve noge.

2. Perič Stevo, mat. št. 3210, iz TOZD Promet, cestni, se je poškodoval 18. januarja. Delovna nezgoda se je pripetila v mehanični delavnici. Pri popra-

Devetega februarja je bila seja Samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požari. Na tej seji se je konstituirala nova skupščina, istočasno pa so podelili priznanja delovnim organizacijam in društvom, ki so bila v preteklem obdobju najuspešnejša na področju gasilstva in varstva pred požari.

Tako priznanje je dobila tudi naša delovna organizacija, torej naše prostovoljno gasilsko društvo, ki je s svojim delom prispevalo k dobrim požarnovarnostnim razmeram in nas obvezuje, da tudi v bodoče delamo tako, da bomo tako stanje ohranili oziroma ga še izboljšali.

Služba za zavarovanje DO

Obvestilo službe varstva pri delu

V zvezi označb pločevink mesne ali pa druge konzerve, dajemo naslednjo pojasnilo.

Na pripombo oz. pritožbo nekaterih naših članov kolektiva, zakaj dajemo oz. daje obrat družbene prehrane tako stare ali pa že dvajset let stare konzerve v konzumiranje (uporabo), smo poskrbeli za naslednjo informacijo. Glede omenjene pripombe je SVD služba takoj ustavila nadaljnjo delitev hladne malice (konzerve »Doručak«) in odredila, da se popoldanski in nočni izmeni delj neoporečna malica.

Dne 10. 1. 1982 smo iz našega obrata prejeli med ostalim tudi hladno malico pločevinko »Mitros sendvič Doručak«, izdelalek PIK »Sirmium«, »Mitros«, ind. klavnica in tovarna konzerva iz Sremske Mitrovice. Kot je že navedeno, smo na urgenco iz obratov nadaljnjo delitev konfliktnih konzerv ustavili in seveda takoj zahtevali pojasnilo, glede označbe roka trajanja.

vilu ST — vilicarja oz. pri popravilu jeklene vrvi za dekompressor motorja je imel ponesrečenec odprt pokrov motorja na vilicarju. Pri zagonu motorja je padel pokrov ponesrečenca na glavo.

Ponesrečenec je utrpel poškodbo na temenu glave.

DS SKUPNIH SLUŽB

1. Horvat Terezija, mat. št. 3922, iz DS Skupnih služb — obrata družbene prehrane, se je poškodovala 10. januarja. Pri rezanju oz. čiščenju solate se je ponesrečenka vrezala po kazalu leve roke.

2. Mesarič Stanislava, mat. št. 79, iz DS Skupnih služb, se je poškodovala 20. januarja. Pri izstopu iz avtobusa pred tovarno je izstopila tako, da si je zvil gleženj desne noge.

Zajšek Frančka

Veletrgovina »Koloniale«, TOZD trgovina na veliko in malo Maribor nam je v dopisu z dne 11. 1. 1982 poslala pojasnilo.

Šifra na pločevinkah mesnega narezka »Mitros«, 150 g in 200 g pomeni datum izdelave in sicer:

1. Primer:
1 2 3
leto 1981
dan v letu (233)

2. Primer:
1 2 8 2
leto 1981
dan v letu (282)

Naj pripomnim, da šifra pri izdelkih »Gavriloviča« pomeni ravno obratni smisel: Prve številke so dnevi v letu, a zadnja številka je leto izdelave.

Upam, da sem zadovoljil informaciji prizadetih, glede konfliktnih mesnih narezkov »Mitros« izdelalek tovarne konzerve iz Sremske Mitrovice.

Osebna pripomba: Na nekaterih pločevinkah je bila šifra 1261, zadnji dve številki, ki bi naj po razlagi prizadetih bila letnica izdelave, praktično bi naj bila pločevinka stara potem 20 let. To je pa nemogoče, saj bi že pločevina sama oksidirala oz. zarjevala oz. postala neuporabna. Dopuščam pa, da je kvaliteta drugačna od ostalih pločevink.

Vsekakor pa se zahvaljujemo, da so nas delavci pravočasno obvestili, saj je neoporečna hrana, torej malica, med ostalim tudi pomemben vir zdravja naših delavcev.

Toliko v vednost in s tovariškimi pozdravi!

Aleksander Sankovič, var. ing.

Članke za naslednjo številko Aluminija pošljite do 10. marca.

Proizvodno delo

Priprave na proizvodno delo

Sestavni del izobraževanja v usmerjenem izobraževanju je proizvodno delo oziroma delovna praksa učencev. Smoter proizvodne prakse je vključevanje v proizvodni proces, doživljanje proizvodnje in ustvarjanje. Proizvodno delo se odvija v proizvodnih procesih materialne proizvodnje. Prične se v drugem polletju prvega letnika in v prvem polletju drugega letnika.

Odgovornost in priprave za proizvodno delo nosijo vzgojno-izobraževalne organizacije in delovne organizacije. V TGA smo v času priprav aktivno sodelovali pri sestavi programov za proizvodno delo. Bilo je potrebno predvideti dela primerna učenčevim sposobnostim, inštruktorje, ki bodo vodili učence, zaščitna sredstva za učence, predvideti stroške šolanja in seveda pripraviti program proizvodne prakse. Preko posebnih izobraževalnih skupnosti in enot izobraževalnih skupnosti, smo sklenili samoupravne sporazume in pogodbe o izvajanju proizvodnega dela. S samoupravnimi sporazumi in pogodbami, smo opredelili izvajanje proizvodnega dela, posebej še za prve skupine usmerjenega izobraževanja.

V TGA bo proizvodno delo v vseh TOZD in DSSS, saj je to edini način, da zagotovimo srednješolcem Centra srednjega usmerjenega izobraževanja obvezno proizvodno delo.

Razporeditev učencev po TOZD

Proizvodno delo bo v 1. letnikih usmerjenega izobraževanja trajalo 10 dni za srednje programe, za skrajšane programe pa 15 delovnih dni. V TGA je razporejenih 5 razredov učencev za proizvodno delo, od tega 2 oddelka družboslovne smeri, 2 oddelka metalurške in 1 oddelk kovinarske usmeritve. Učenci bodo prihajali po naslednjem razporedu na proizvodno delo v TOZD — DSSS:

Razpored učencev po TOZD in DSSS ni dokončen in se lahko glede števila učencev po TOZD in DSSS spreminja.

Programi proizvodnega dela

Programi proizvodnega dela so izdelani po zahtevnostih, usmeritvah in po letnikih. V TGA pride na proizvodno delo večina učencev kovinarske in metalurške usmeritve (3 razredi) in 2 razreda družboslovne usmeritve. Vsebina programov 1. letnikov v kovinarstvu in metalurgiji zajema spoznavanje del v strojnih delavnicah, oz. del v livarni in ostalih metalurških obratih.

Družboslovni programi 1. letnikov zajemajo predvsem spoznavanje skladiščenja osnovnih sredstev, drobnega inventarja in rezervnih delov. V kolikor so pogoji dela primerni, so lahko učenci razporejeni k enostavnim delom v neposredni proizvodnji (dela pri tekočih trakovih).

Pripravljenost TGA na proizvodno delo

V TGA — TOZD in DSSS tečejo priprave na proizvodno delo vspešno s sprejetjem zakona o usmerjenem izobraževanju. Vodstvo TOZD, samoupravni organi in ostali delavci sprejemajo usmerjeno izobraževanje in se vključujejo v vse aktivnosti v času priprav. Za izvedbo proizvodne prakse so potrebni ustrezni inštruktorji — delavci, ki bodo vodili učence in jih vključevali v delo. Da pa bo proizvodno delo kvalitetno izvedeno in dobro pripravljeno je potrebno inštruktorje vključiti v tečaje in jih pripraviti za delo z učenci. Za inštruktorje je predviden program izobraževanja, ki zajema 32 ur pedagoškega usposabljanja. Za TGA je predvidenih 100 inštruktorjev za proizvodno delo, od katerih jih je 30 uspešno končalo usposabljanje, ter dokazalo, da so sposobni voditi 1. skupine učencev usmerjenega izobraževanja. MS

TOZD — DSSS	Pričet. pr. dela	Št. dni	Št. učencev	Program — usmeritev
	22. 2. — 5. 3. 82	10		Družboslovni — UAŠ
Vzdrževanje	"	"	10	"
DSSS — KSS	"	"	8	"
Kontr. kval.	"	"	6	"
Proizvod. al.	"	"	2	"
	23. 3. — 2. 4. 82	10		Družboslovna — ESS
Vzdrževanje	"	"	10	"
DSSS — KSS	"	"	10	"
Kontr. kval.	"	"	6	"
Proizvodnja	"	"	3	"
Predelava	"	"	2	"
	5. 4. — 23. 4. 82			Metalurška — gliničar
Glinica	"	15	25	"
	3. 5. — 14. 5. 82	10		Kovinarski — kovinar. str.
Vzdrževanje	"	"	15	"
Predelava	"	"	6	"
Proizvodnja	"	"	6	"
Promet	"	"	3	"
Glinica	"	"	4	"
	17. 5. — 28. 5. 82	10		Metalurški — metalurg
Predelava	"	"	14	"
Proizvodnja	"	"	13	"
Vzdrževanje	"	"	4	"
Glinica	"	"	4	"

POPOTNI VTISI IZ AMERIKE

Iz Beograda v New York

Od pripovedovanja babice in deda je večina od nas prvič slišala, da je na svetu dežela Amerika. To naj bi bila čudežna dežela, kjer je vse mogoče, kjer se cedi med in pobirajo denarji na cesti. Na vprašanje, kje je ta dežela, smo zvedeli, da tam daleč čez veliko veliko morje, tam na drugi strani zemeljske krogle, kjer je takrat noč, ko je pri nas dan, in da je tja možno le z veliko ladjo, itd.

Taka je bila toraj predstava nove celine naših dedov in babic, pa tudi večinoma naših staršev, ne toliko iz nepoznanja zgodovine in zemljepisa o odkritju Amerike, več iz pripovedovanja in pisem stricov in tet, ki so v to obljubljeno deželo šli nekoč iskat blagostanja in sreče. Ali so jo res našli?

Časi se spreminjajo. Informiranje o Ameriki je danes drugačno kot nekoč. Pravijo, da je informatika od vseh ved najbolj napredovala. O Ameriki danes vsakodnevno slišimo zaradi tega ali onega slučaja. Prav zaradi te pogostosti in raznolikosti obravnave Amerike in njene vloge danes, je interes za turistične obiske velik, tako da marsikdo pokuka čez »lužo« prav iz radovednosti, da dobi lastno predstavo o Ameriki. Tudi mene je zagnal tja enak impulz.

Z aranžmajem »Air lifta« na redni liniji Jata sem dne 27. novembra 1981 ob 13. uri dočkal trenutek, ko sem se po mejnih formalnostih na beograjskem letališču vkrcal v DC 10 za New York. Na nivojskem hodniku za vstopanje in izstopanje v letala, s katerimi je sedaj opremljeno tudi beograjsko letališče, sem še tik preden sem vstopil v letalo, mimogrede pogledal skozi majhno okence z željo, da vidim letalo, kateremu moram zaupati pot čez Atlantik. V soncu obsijano je bilo videti veliko in res novo.

Spredaj, spodaj na kljuno majhen črn napis »E. Rusjan«, torej ime velikega Slovenca — prvega našega letalca iz Nove Gorice. Sedež sem si izbral na desni strani v drugi vrsti ob okencu, v oddelku za nekadilce. Prvi vtis, ki mi ga je dala notranost letala je bil, da je letalo res širokotrupno, saj sem takoj ugotovil, da je v vrsti kar devet sedežev, in da jih ločuje dva hodnika. Pogled skozi okence pa je kazal, da bodo obroki čez »lužo« obilni, saj je za natovarjanje čakalo več aluminijevih kontajnerjev s hrano. Za prehrano čez 280 potnikov že mora biti količina, sem si število kontajnerjev »pojasnil«. V sedeže pred mano je sedla družina — mlad zakonski par z dvema otročkoma, boljše rečeno dojenčkoma, saj je eden »vlekel dudo« na steklenici, drugi pa še »originalno«, kot sem pozneje videl. Prijazna stewardesa je, še preden smo poleteli, izvlekla iz predala prednje stene prenosno torbo za dojenčke, tako da se je udobje za vso družino izboljšalo.

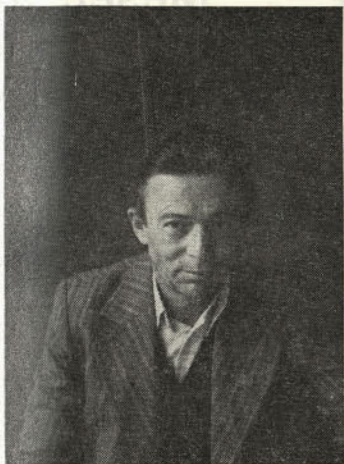
Na kaj vse so pripravljene v letalih! Kmalu se je letalo napolnilo do zadnjega sedeža, pa tudi »kontajnerji« so prišli na svoja mesta. Nato še kratek »tečaj«, kako uporabiti masko za dihanje in rešilni pas v slučaju, da kaj ne bi bilo po planu. Priznati moram, da sem malo pomislil na vzlet, v mislih sem imel popolno natovornost letala in tistih 112 ton goriva, ki ga sprejme vase DC-10 za direktni polet v Ameriko. No pa se je vse zgodilo zelo hitro, in ker je bila nizka oblačnost, se je hitro izgubila globinska slika na trdna tla.

Ko se je let stabiliziral, sem se »moral« takoj počutiti Amerikanca. Stewardese so nam kot prvo ponudile slušalke, da si s poslušanjem glasbe skrajšamo potovanje. Čeravno sem bil pričran, da mi ne bo dolg čas, (Nadaljevanje na 13. strani)

Bil je aktiven - ostal bo aktiven

Število delavcev se v naši delovni organizaciji neprestano spreminja. Kot pomeni prihod novih delavcev določeno ugodnost za TGA, pomeni odhod delavcev v pokoj običajno precejšnjo izgubo, saj odhajajo najbolj izkušeni, mnogokrat lahko celo rečemo najbolj aktivni. Njihov odhod se pozna še precej časa, saj določene naloge opravljamo težje kot bi jih s pomočjo njihovega znanja in izkušenj.

V mesecu februarju je bil upokojen eden takšnih delavcev, ki

jih bomo sodelavci močno pogrešali — Jože ŠEGULA. Verjetno ni delavca v TGA, ki ne bi poznal tovariša ŠEGULA, ki je bil več kot trideset let eden od najbolj aktivnih delavcev v naši delovni organizaciji. Ni ga področja, kjer ne bi bili vidni rezultati njegovega aktivnega delovanja. Bil je aktiven družbenopolitični delavec, v samoupravnih organih je deloval od uvedbe samoupravljanja. Deloval je v samoupravnih interesnih skupnostih v občini in republiki. V letih svojega aktivnega delovanja v TGA je opravljal skoraj vse funkcije v družbenopolitičnih organizacijah. Zadnja leta je tudi predsednik odbora za SLO ter je aktivno sodeloval pri obrambnih pripravah DO. V tem času je naša delovna organizacija prejela republiško priznanje za uspešno delo na področju SLO. Pri tem pa moramo posebej poudariti, da ni šlo le za »zbiranje funkcij«, temveč je svoje naloge opravljal zavestno, resno, uspešno — kot pravi komunist.

Zelo uspešen je bil tudi na strokovnem področju, saj lahko rečemo, da je organizacija in delo kadrovske službe v veliki meri sad njegovega dela. Zmeraj je znal prisluhniti naprednim ide-

sem se iz radovednosti za ponudbo odločil, toda za izposojlo slušalk sem že moral seči v tisti »globoki« žep, kjer sem skrbno imel stlačene dolarje, čeravno sem še vedno bil v jugoslovanskem zraku. Pregledal sem zadevo in ugotovil, da to niso slušalke kot jih poznamo iz elektroakustike, ampak bolj podobne stetoskopu, saj je prenos zvoka na uho zračni. Ton je bil stereo in odlične kakovosti. Možnost izbora glasbe je bil na desetih kanalih.

Domače nebo smo zapustili prek Karavank, nato pa nadaljevali let preko Avstrije, Švice, Francije, Anglije in Irske. Pogled na zemljo je bil jasnejši le nad zeleno Anglijo in Irsko, kjer se let loči od Evrope.

Kosilo ali večerja, kaj hočete, odvisno, če si si že izravnal uro na vzhodnoameriški čas, se je začelo, ko nam je kapetan sporočil, da se je začel prelet čez Atlantik. Iz ostalih podtkov kapetanovega sporočila sem izvedel, da je polet čez Atlantik za 150 km/h hitrejši in za 1000 m višji, kot je bil nad kontinentom — moja razlaga, tukaj se nihče ne pritoži, da bi letalo povzročilo preveč hrupa. Polet čez Atlantik je bil miren. Le dvakrat je »padla komanda« vsi na svoja mesta in priveži se, ker se približujemo nemirni coni. Obraket ni bilo hujše kot je vožnja po makadamu od Kidričevega do Hajdine.

Po tem kosilu-večerji je strežna posadka obrnila velike ok-

virjene slike na hrbtno stran (v mojem oddelku je bila slika Edvarda Rusjana z njegovimi modeli), ker se te prevzele vloggo kino platna. Za film nisem bil posebno zainteresiran. S sedem sva raje izmenjala nekaj besed, iz katerih sem takoj ugotovil, da mož ne potuje v ZDA prvič. Skupno sva opazovala bele brazde ladij na Atlantiku in nato obiskala vse »luknje« v letalu, ne da bi pozabila tudi na aperitiv bar. Po približno peturnem letenju čez Atlantik, se je spet oglasil kapetan letala z novico, da smo dospeli do kanadske obale, in da je zunanja temperatura -61°C . Če si natančno opazoval površino morja, si lahko opazil, kako se morje peni med ledenimi ploščami-gorami. »Čudni občutki v božjih rokah«, sem si dejal, toda motorji so poslušni in monotono peli ter počasi srkali tistih 112 ton goriva.

Doma je bila ura že okrog polnoči, ko se je tudi nam začelo sonce močneje nagibati proti zahodu. Let ob vzhodni obali Kanade in nato kmalu ob obali ZDA proti New Yorku je trajal kako uro. Med tem časom smo dobili zadnji obrok, verjetno res večerjo, kajti opaziti je bilo, da so Amerikanci že začeli prižigati luči. Nestrpno sem pričakoval in opazoval, kdaj bom prvič zagledal milijone luči New Yorka. Vsak čas bi se to moralo zgoditi.

(Konec prvega dela)
Topolovec Rajko

Upokojeni delavci Kadrovske socialne službe (od leve proti desni): Marjana Toplek, Jože Šegula, Pavla Elsner)

jam in nikoli se ni bal mladih strokovnih delavcev. Bil je med redkimi, ki je spoznal, da v naši delovni organizaciji ne potrebujemo le strokovnjaka za stroje, temveč tudi strokovnjake za ljudi. V času, ko je bil vodja kadrovske službe, sta se pri nas zaposlila prva socialna delavca. Zelo uspešno je urejal zdravstveno in pokojninsko varstvo delavcev, saj je bil precej časa tudi predsednik SIS za zdravstvo ter član republiške strokovne komisije za beneficirana dela oz. naloge.

Zelo težko je v nekaj besedah opisati vse njegovo uspešno delo ter naštetati kje je bil in kaj vse je delal. Verjetno bo dovolj, če le omenimo, da je bil za svoje aktivno družbenopolitično delo med drugim odlikovan z ordenom zaslug za narod s srebrno zvezdo. V letu 1979 pa je dobil

tudi zlati znak TGA za delo na področju SLO, ki ga delavci TGA podeljujejo svojim najboljšim delavcem.

Vsem, ki smo s tov. ŠEGULO aktivno sodelovali pri strokovnem in družbenopolitičnem delu je žal, da odhaja iz naše delovne organizacije, saj vemo, da bi s svojim znanjem in izkušnjami še lahko dosti pomagal pri reševanju problemov, s katerimi se srečujemo v TGA. Vemo pa, da bo sedaj še vedno aktiven v svoji krajevni skupnosti ter se bo aktivno vključil tudi v delo Društva upokojencev. Prepričani pa smo, da nam bo še zmeraj z veseljem priskočil na pomoč, ko bomo potrebovali njegovo znanje.

Tov. ŠEGULI želimo, da se čimhitreje navadi na nov način življenja ter mu želimo še dosti uspehov pri njegovem delu.

Sodelavci

Kadrovske vesti

Delavci, ki so se zaposlili v TGA Kidričevo v januarju 1982

V TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA: Maksimiljan Vrabič, Marijan Plajnsšek, Franc Plavčak, Ludvik Širovnik in Ivan Kozel

V TOZD VZDRŽEVANJE: Miran Lazar, dipl. ing.

V DSSS: Daniel Kozoderc, pravnik in Janez Šterbal, ing.

V TOZD LLBK TRBOVLJE: Alojz Zagorc

Delavci, ki so zapustili delovno organizacijo v mesecu januarju 1982

IZ TOZD VZDRŽEVANJE: Janez Selinšek, Marjan Golob, Anton Šijanec in Stanislav Šegula, ing.

IZ DSSS: Suzana Šmigoc

IZ TOZD KONTROLA KVALITETE? Ahmet Begić

Upokojeni:

Terezija Ferlež in Jože Toplak iz TOZD proizvodnja aluminija

Anton Zadravec iz TOZD promet

IZ TOZD LLBK TRBOVLJE: Franc Kreže in Franc Žuraj

V JLA so odšli:

Janez Kužner, Jože Skuhala, Milan Žumber, Alojz Rumež, Miran Kurež, Srečko Voda, Vladko Selinšek, Marjan Jerenko, Srečko Posedi, Miran Lozar, Albin Avguštin, Bojan Drevenšek, Mehmedalija Suljić, Dušan Strmljan, Branko Jordan in Samo Guzej.

Mesec marec 1982 — mesec inovacij v TGA

Delavski svet TGA je proglašil mesec marec 1982 za mesec inovacij v TGA.

Inovacijska dejavnost, v katero štejemo izumiteljstvo in tehnične izboljšave, predstavlja pomemben delež pri dvigu produktivnosti, izboljšanju delovnih pogojev v delovnem procesu, je tudi sestavni del samoupravnih odnosov ter odločilno element sproščanja delavčevega ustvarjalnega odnosa pri celovitem pridobivanju dohodka in uveljavljanju načel dobrega gospodarja.

Da bi ta načela prišla v zavest vsakega delavca, je Služba za inventivno dejavnost predlagala delavskemu svetu TGA, da v skladu s Samoupravnim sporazumom o pospeševanju inovacijske dejavnosti v občini Ptuj proglašijo, da je mesec marec 1982 — Mesec inovacij v TGA.

Namen proglasitve je, da delavce čimbolj vzpodbujamo k ustvarjalnemu delu.

Da bi se dalo temu mesecu čimveč poudarka, je določeno, da se za vsak, v mesecu marcu prijavljen inventivni predlog, katerega bo komisija ocenila za umestnega, podeli knjižna nagrada. Umestnost predlogov bo ocenjevala Komisija za inventivno dejavnost.

Inovatorji, nagrade vas čakajo!

Služba za inventivno dejavnost